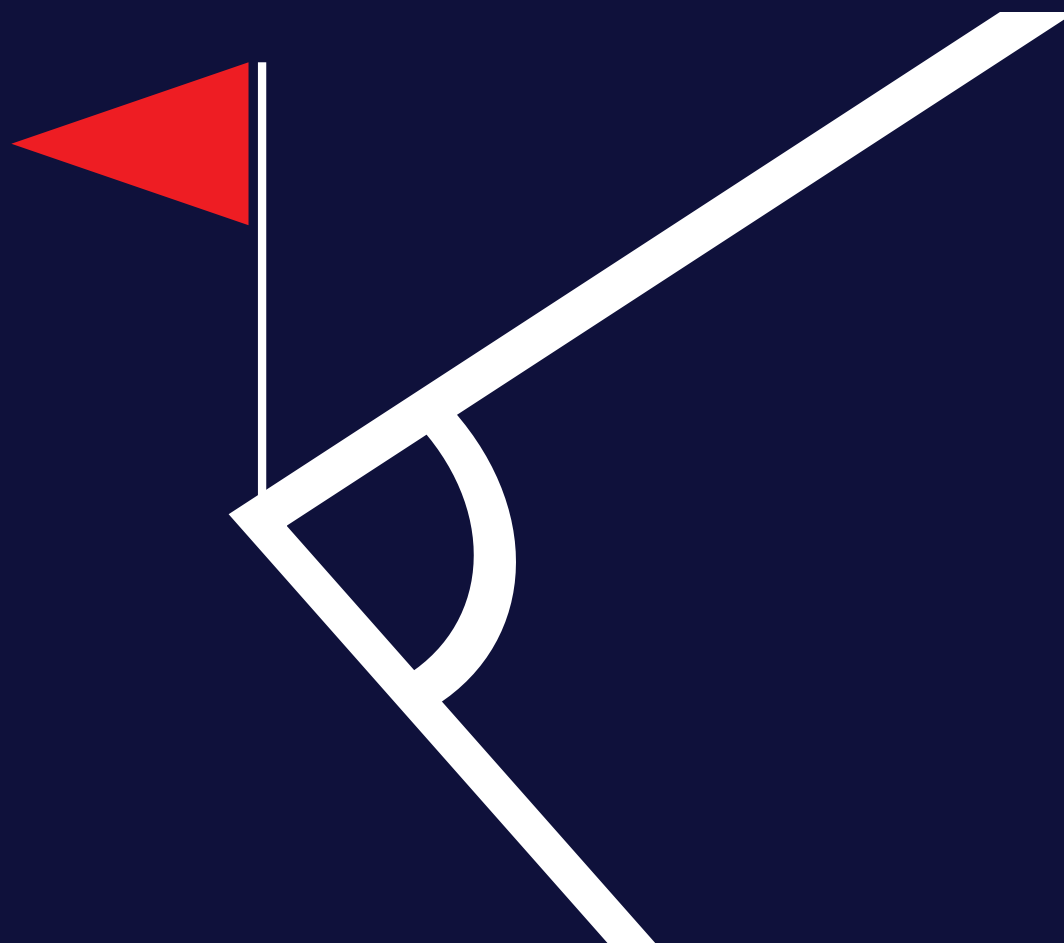

Spillemyndigheden

ÅRSBERETNING

2015

EN VERSION

INDHOLD

4	I øjenhøjde med direktøren
7	Om Spillemyndigheden
9	Spillemyndighedens værdigrundlag
11	Matchfixing
12	Hvidvask
13	Markedsføring
14	Internationalt samarbejde
16	Indtryk fra virksomhedsbesøg
17	Ansvarligt spil
19	Året i tal
26	Almennyttige lotterier
27	Landbaserede kasinoer
27	Lotterier
28	Offentlige pokerturneringer
28	Spilleautomater
29	På tilsynsbesøg med Landbaseret Spil
30	Væddemål og onlinekasino

INTRODUKTION

I ØJENHØJDE MED DIREKTØREN
OM SPILLEMYNDIGHEDEN
SPILLEMYNDIGHEDENS VÆRDIGRUNDLAG

I ØJENHØJDE MED DIREKTØREN

Birgitte Sand sætter ord på, hvad der har været på dagsordenen i 2015 og giver sit bud på, hvad der særligt vil præge billedet i 2016

Hvad er overskriften, når du ser tilbage på 2015?

»Når jeg ser tilbage, så fik vi på mange måder opnået det, vi gerne ville. Vi fik leveret varen, om jeg så må sige, i forhold til det lovlige marked. Vores interessenter har krav på, at vi til enhver tid overvåger markedet og griber ind, hvis vi mener, at der foregår en overtrædelse af vores lovgivning. Og det synes jeg bestemt, vi levede op til. Vi slog ned på dem, som udbød spil ulovligt eller reklamerede for spil uden tilladelse.

Vi er nået dertil, at vi nu er en moden styrelse, og det vil sige, at vi har orden i vores rutiner, vi har dokumenteret, hvad vi foretager os, og vi har en solid planlægning«.

Du har været i front for Spillemyndigheden i otte år. Hvad er den største forskel, fra da du startede og til i dag?

»Da jeg tiltrådte, var vi en enhed på ca. 40 medarbejdere, som havde arbejdet under den tidligere lovgivning og havde opfyldt det, der hørte sig til efter det gældende regelsæt. Vi var velfungerende i forhold til vores formål på daværende tidspunkt.

Der skete en dramatisk ændring i 2012, hvor vi fik den nye spillelovgivning, som medførte en delvis liberalisering af spilmarkedet. Det var en længe tiltrængt sanering af den gamle lovgivning og det perspektiverede, at spilmarkedet er så meget større og så langt mere økonomisk omfattende, end man umiddelbart skulle tro. Det betød også, at vi fik et tilstrækkeligt grundlag til at blive en selvstændig styrelse i Skatteministeriet. Det har betydet, at vi i høj grad har fået foden under eget bord, og at vores bemanning matcher den nye lovgivning. Vores faglighed er i den grad blevet styrket med endnu flere højt kompetente mennesker. Jeg må være ærlig at sige, at det er gået over al forventning«.

Hvordan oplever du så Spillemyndigheden i dag?

»Vi har fået opbygget en rigtig god arbejdsplads. Medarbejderne trives med det faglige og hinanden, og udover at have fornøjelsen af at opleve, hvor effektivt vores opgaver løses, så nyder jeg at se, at vi er glade for at gå på arbejde i Spillemyndigheden. Og det skal man aldrig tage for givet. Det kommer ikke af sig selv. Så det er en gave, som jeg synes, vi skal værdsætte og værne om«.

Birgitte Sand

Direktør for Spillemyndigheden

Apropos trivsel på arbejdspladsen. Spillemyndigheden definerede i 2015 sit værdisæt.

Kan du sætte nogle ord på det?

»Det var relativt let at sætte ord på værdierne, da først vi fik startet processen, så jeg er stolt og glad over vores værdier. Jeg synes, de passer utrolig godt til os, og jeg synes ikke, der er nogle floskler over det.

Jeg er stolt af, at en relativt lille myndighed med så stort et ansvar og så omfattende en lovgivning har kræfter tilovers til også at være fremsynet, hvilket er én af værdierne. Det kræver noget overskud i hverdagen, og det oplever jeg bestemt, vi har«.

Lad os bevæge os fra den interne identitet til den eksterne. Hvordan bliver

Spillemyndigheden efter din mening opfattet i omverdenen?

»Både mine kolleger og jeg oplever, når vi kommer rundt i verden, at man synes, vi klarer det godt. Vores lovgivning er velkendt rigtig mange steder – også ud over Europas grænser. I Europa nyder vi absolut anerkendelse for vores lovgivning. Samtidig kan vi konstatere, at rigtig mange spilselskaber også forstår og respekterer vores lovgivning. Flere fremhæver direkte ”den danske model” som en velfungerende løsning på håndtering af online udbud. Så det tager jeg naturligvis som en cadeau til Folketinget for at være fremsynet nok til at vedtage et sådant regelsæt men også til Spillemyndighedens medarbejdere, som har evnet at udmønte regelsættet og gøre det kendt i så stort et omfang, som det faktisk er.

Hvilken værdi giver det for jer at indgå i internationale sammenhænge?

»Jeg tror ikke, man skal underkende værdien af, at vi bliver kendt, diskuteret, drøftet, set og hørt i udlandet. Jeg synes, at man skal rette ryggen og tage ud i verden og blive inspireret. Og det skal man jo af mange grunde. Det skal man allerede fordi, mange af vores spilselskaber er globale eller i hvert fald internationalt funderet. Så for at forstå deres forretning og være i stand til at føre en opdateret, moderne dialog med dem, jamen så er det nødvendigt, at vi forstår den verden, de befinder sig i«.

Du har blandt andet bestridt posten som præsident for IAGR (International Association of Gaming Regulators red.) i det forgangne år. Hvad er det største, du har opnået i det arbejde?

»Udadtil fik vi indgået en samarbejdsaftale med de regionale fora for spillemyndigheder, NAGRA (North American Gaming Regulators Association red.), GREF (Gaming Regulators European Forum red.) og GRAF (Gaming Regulators African Forum red.), som satte deres underskrift på, at de vil samarbejde med IAGR i det omfang, det giver mening og på områder, hvor vi kan gavne hinanden. Så det var et stort skridt, og jeg håber meget, at det vil blive udnyttet fremover for til syvende og sidst at gavne spillerne, det internationale samarbejde og lovliggørelsen af det globale spilmarkedet. IAGR udfører et vigtigt stykke arbejde, som også hjælper vores egen styrelse«.

Hvilken tilgang har Spillemyndigheden til tilladelsesindehaverne, og hvad gør I for at sikre en velfungerende relation mellem dem og jer?

»Tilgangen er i sin natur dialogbaseret, og det vil sige, at vi går ud fra, at spiludbydere gerne vil være til stede på lovlig vis, og det får vi bekræftet gang på gang. Det er virkelig undtagelsen, at man med fuldt overlæg ønsker at overtræde reglerne. Typisk skyldes det uvidenhed og manglende afdækning af vores regelsæt, at der sker overtrædelser af reglerne, og når først vi gør opmærksom på problemet, så retter man som regel ind.

Den dialogbaserede tilgang har vist sig at være meget effektiv og positiv i forhold til at undgå, at tingene spidser til. Så på den måde oplever vi faktisk en stor grad af medspil fra vores tilladelsesindehavere – også i de tilfælde, hvor de ikke nødvendigvis er 100 procent enige med os«.

Nogle tilladelsesindehavere vil måske mene, at I er for restriktive i jeres filsyn. Er I det?

»Jeg går såmænd ikke så meget op i at gradbøje, om vi er mere eller mindre restriktive. Vi skal være nøjagtig så korrekte i vores håndtering af det regelsæt, der foreligger, som loven kræver. Det vil sige, at vi til enhver tid skal have en afbalanceret tilgang til tingene. Og derfor vil jeg mene, at eksempelvis det at politianmelde en spiludbyder ikke er specielt restriktivt, hvis der er et fornuftigt og korrekt grundlag for at gøre det«.

En central opgave for Spillemyndigheden er at sikre, at spil udbydes på en rimelig, ansvarlig og gennemsigtig måde. Hvad har I haft særlig fokus på i 2015 for at leve op til dette?

»Vi har blandt andet set på spiludbydernes markedsføring af bonus, og det er jo helt imponerende, hvad spillerne bliver tilbudt af bonusordninger. Det kan være vanskeligt for spillerne at finde rundt i, men sagen er, at de har krav på at få beskrevet nøjagtigt, hvad de kaster sig ud i. Så det er meget vigtigt for os at sikre, at hvis der er vilkår knyttet til en bonus, så skal de fremgå på den rigtige måde«.

Lad os skue fremad og kaste et blik ind i det kommende år. Hvad er overskriften, når du ser ind i 2016? Og hvad ser du mest frem til?

»Jeg ser nok mest frem til, at vi lever op til at være den modne styrelse, vi nu er blevet. Det vil sige, at med de kompetencer vi har til rådighed og den lovgivning, vi administrerer samt de processer vi har været igennem, så har vi faktisk et gedigent grundlag for at leve op til mange af de forventninger, man berettiget kan have til en velfungerende styrelse i et marked, som udvikler sig hver dag. Jeg forventer og håber, at vi fortsat vil udveksle viden og erfaring med vores kolleger rundt om i verden, og at vi fortsat vil have et konstruktivt samarbejde med spiludbydere. Så alt i alt glæder jeg mig til at vi fortsat kan løse opgaven på et højt kvalificeret plan«.

Hvilke særlige områder vil Spillemyndigheden have fokus på i 2016?

»Det fascinerende ved det område vi administrerer er, at det altid er i en rivende udvikling, og det kræver fleksibilitet og skarphed.

Når man ser på 2016, så er der nogle helt, om jeg så må sige, klassiske områder, som fortsat kommer i fokus. Og et af dem er hvidvaskområdet, hvor blandt andet FATF (Financial Action Task Force red.) kommer på besøg i Danmark i slutningen af året. Som optakt til det skal vi naturligvis også være klædt på til bedst muligt at vise, at Danmark lever op til kravene på spilområdet. I 2015 erfarede vi således, at det er et rimelig vanskeligt område for rigtig mange virksomheder at forstå og dernæst håndtere tilfredsstillende.

Fænomenet matchfixing indtager desværre en stadig mere dominerende position i sportens verden. I 2015 lærte vi en hel del om matchfixing rundt om i verden, og vi håber, at vi som spillemyndighed får lejlighed til at bidrage på en positiv måde til at begrænse matchfixing mest muligt i Danmark.

Herudover vil vi i 2016 naturligvis have et fortsat fokus på spilindustriens markedsføring – særligt markedsføring af bonustilbud.

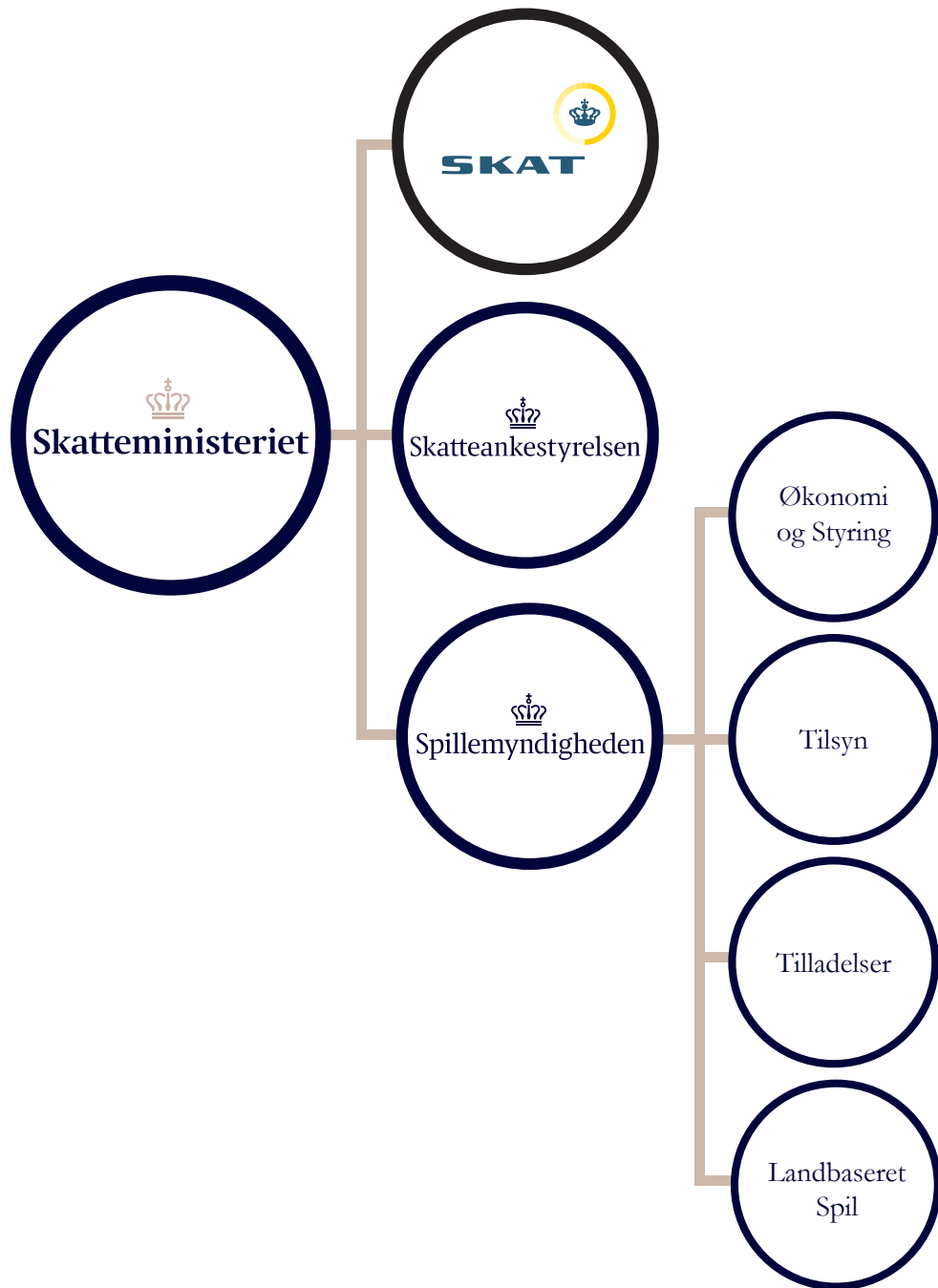
2016 bliver samtidigt et interessant år, da der gennemføres en undersøgelse om spilafhængighed, og det er 10 år siden, en tilsvarende undersøgelse blev offentliggjort. I den forbindelse ser jeg frem til et fortsat værdifuldt samarbejde med behandlingscentre omkring en udmøntning og fortolkning af resultatet.

Det bliver også året, hvor vi tager hul på en ny treårig runde med arbejdet i ekspertgruppen i EU. De første tre år bød blandt andet på anbefalinger på markedsføringsområdet og ikke mindst en underskrivelse af en samarbejdsaftale mellem de deltagende EU/EØS-lande. Begge ting ser jeg som et meget positivt, opmuntrende og relevant resultat af arbejdet i Bruxelles, og jeg ser frem til de næste tre år, hvor vi fortsat kigger mod områder for udveksling af viden og erfaring, og hvor vi fortsat stiler efter i fællesskab at finde måder, som vil gavne spillerne og understøtte et lovligt spilmarked.

Ligesom i 2015 ser jeg naturligvis også frem til, at Spillemyndigheden kan skabe nye relationer og samtidigt fortsætte vores udmærkede samarbejde med andre myndigheder og samarbejdspartnere«.

Spillemyndigheden skal sidst på året flytte arbejdsplads fra København til Odense. Hvad gør du dig af tanker i forhold til flytningen og herunder fastholdelse af medarbejdere og kompetencer?

»Det at flytte en myndighed fra en bygning til en anden er i sig selv ikke nogen større øvelse. Men det der gør det vanskeligt er, når afstanden vi flytter over, er tilpas stor til, at vi risikerer at miste medarbejdere, som muligvis vælger at søge nyt arbejde tættere på deres hjem. Og det er helt klart en af de absolut største udfordringer for os som myndighed set fra de indre linjer. Det at kunne fastholde kompetencerne er jo til enhver tid grundlaget for i det hele taget at levere alle de resultater, vi har talt om. Så det er et afgørende fokus for mig i 2016 og de kommende år. Jeg har en forventning om, at man vil se en moden styrelse navigere igennem både stille sø og højt vand. Jeg tror på, vi vil gøre vores allerbedste, også selvom vi bliver udfordret på vores ressourcer og på vores kompetencer«.

OM SPILLEMYNDIGHEDEN

Spillemyndigheden er en styrelse under Skatteministeriet.

Vi ændrede vores organisering i 2015 for at optimere vores ressourcer og kompetencer samt sikre ensartethed og sammenhæng i vores opgavevaretagelse. Omorganiseringen berørte primært det forhenværende kontor Jura og det forhenværende kontor Tilsyn og Tilladelser, som blev erstattet af kontorerne Tilladelser og Tilsyn. Herudover blev de tidligere afdelinger Indsats Øst og Indsats Vest lagt sammen under navnet Landbaseret Spil.

Opgaver

Vi er ansvarlige for at sikre et ordentligt og reguleret spilmarked i Danmark, hvor spillere er beskyttet mod urimeligt og ulovligt spil.

Vores kerneopgaver omfatter:

- udstedelse og administration af tilladelser til udbud af spil
- tilsyn med spiludbydere og overvågning af spilmarkedet
- informationsvirksomhed og internationalt samarbejde.

Vi er hovedsageligt finansieret af gebyrer fra de spiludbydere, vi udsteder tilladelser til og fører tilsyn med. Herudover har vi en mindre bevilling på finansloven. I 2015 havde vi et samlet budget på ca. 65 mio. kr.

Medarbejdere

Spillemyndighedens medarbejderstab bestod i 2015 af gennemsnitligt 78 årsværk, hvoraf størstedelen arbejder fra de tre kontorer i Spillemyndighedens hovedsæde i København. De fleste medarbejdere i den fjerde afdeling, Landbaseret Spil, arbejder fra forskellige steder i landet for at være tættere på deres geografisk bestemte arbejdsområde.

Kvinder	53 pct.
Mænd	47 pct.
25-34 år	23 pct.
35-44 år	15 pct.
45-54 år	34 pct.
55-64 år	29 pct.

Pr. november 2015, andel af årsværk

Informationsvirksomhed

I 2015 deltog vi for første gang i Folkemødet på Bornholm. I den forbindelse afholdte vi arrangementer og oplæg om spilafhængighed, spilmarkedet i tal og regulering af spil. Vi blev mødt med stor spørgelyst fra både unge og ældre besøgende, som fik lejlighed til at møde Spillemyndighedens ledelse såvel som medarbejdere. Vi talte med op mod 1.000 gæster, der viste en bred interesse for spilområdet, lige fra hvordan og hvor meget, der kan reklameres for spil, til hvordan man som spiller kan udelukke sig fra at deltage i spil på nettet.

Vi deltog også for første gang i Kulturnatten i København under overskriften: Hvem er Spillemyndigheden – og hvad laver vi? Mange valgte at slå et smut forbi vores stand i Skatteministeriet, hvor besøgende kunne få en snak om spilmarkedet generelt, ansvarligt spil og indblik i, hvordan en spilleautomat fungerer.

Begge arrangementer var en fin måde at få en mere direkte og mindre formel kontakt med især interesserede besøgende men også med udstillere med relation til spilmarkedet.

Flytning

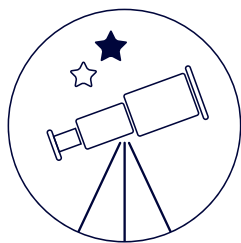
I marts 2015 flyttede vi fra vores kontorlokaler i Høje-Taastrup til nye omgivelser i København V, som vi havde lejlighed til at indrette optimalt i forhold til opgaver og organisering.

Som et led i regeringens plan om udflytning af offentlige arbejdspladser blev det i efteråret 2015 offentliggjort, at Spillemyndigheden skal flytte til Odense i 2016. Den nye adresse kendes ikke i skrivende stund.

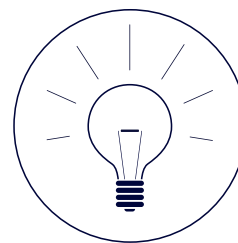
SPILLEMYNDIGHEDENS VÆRDIGRUNDLAG

Spillemyndigheden arbejder for et ansvarligt, fair og velreguleret spilmarked til gavn for spillere, spiludbydere og for samfundet. Åbenhed og dialog er kendetegnet for vores måde at arbejde på. Udviklingen og nye trends inden for spilverdenen stiller krav til vores ekspertise, og de mange spændende og udfordrende arbejdsområder går hånd i hånd med vores høje faglighed. Arbejdsglæde, nysgerrighed og engagement skaber de gode resultater.

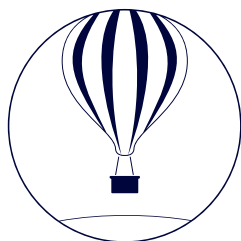
VI ER FREMSYNEDE

Spillemyndigheden er på forkant med udviklingen og tør gå nye veje. Vi er åbne for nye vinkler i vores tilsyn og har en løbende dialog med vores interessenter. Spil er Internationalt forankret, og det er derfor en forudsætning, at vi har et fokus på spiludviklingen i andre lande.

VI ER KOMPETENTE

Spillemyndigheden sætter en ære i et kompetent tilsyn med spiludbydere. Vi har en professionel tilgang til vores arbejde og er eksperter på vores område. Vi bygger vores administration på høj faglighed og stort engagement.

VI HAR HØJT TIL LOFTET

Spillemyndigheden har højt til loftet, hvilket betyder, at vi har plads til forskellighed og er åbne for nye idéer. Vi arbejder sammen og vægter trivsel og tillid højt. Respekt for hinanden er en vigtig forudsætning for måden, vi løser vores opgaver på.

VI SIKRER FAIRNESS

Spillemyndigheden tager ansvar for et velreguleret og fair spilmarked. Vi har fokus på at beskytte spillerne samt børn, unge og særligt udsatte. Vi lægger vægt på at informere og vejlede om rammerne for lovligt spil.

FOKUSOMRÅDER

MATCHFIXING

HVIDVASK

MARKEDSFØRING

INTERNATIONALT SAMARBEJDE

INDTRYK FRA VIRKSOMHEDSBESØG

ANSVARLIGT SPIL

ÅRET I TAL

MATCHFIXING

Skatteministeriet og Spillemyndigheden har siden Danmarks underskrivelse af en ny international konvention mod matchfixing i 2014 haft fokus på de lovgivningsmæssige konsekvenser af denne konvention.

En ændring i spilleloven sidst i 2015 giver fra den 1. januar 2016 skatteministeren beføjelse til at fastsætte regler dels om forebyggende foranstaltninger mod matchfixing, dels om underretningspligt for tilladelsesindehavere til Spillemyndigheden.

Kulturministeriet arbejder på at implementere konventionen mod matchfixing for så vidt angår de områder, der ikke vedrører Spillemyndigheden. Der er blevet etableret en national platform til formålet, som er placeret i Anti Doping Danmark (ADD), som er en selvejende institution under Kulturministeriet. I tilknytning til den nationale platform er der oprettet et samarbejdsforum med deltagelse af ADD, Kulturministeriet, Spillemyndigheden, Politiet, Statsadvokaturen for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK), Danish Online Gambling Association (DOGA), Danske Licens Spil A/S, Dansk Boldspil-Union (DBU) og Danmarks Idrætsforbund (DIF).

Ud over de lovgivningsmæssige konsekvenser af konventionen mod matchfixing har vi fokuseret på de foranstaltninger, som tilladelsesindehaverne har iværksat for at reducere risikoen for matchfixing. Det er sket ved et projekt, der havde fokus på de systemer og de procedurer, som tilladelsesindehaverne har implementeret til dette formål.

Vi er generelt tilfredse med niveauet af de foranstaltninger, som tilladelsesindehaverne har implementeret, og Spillemyndighedens opmærksomhed vil især være rettet mod den faktiske brug af de implementerede foranstaltninger.

Spillemyndigheden deltog i 2015 i en konference i EPAS-netværket ("Enlarged Partial Agreement on Sport"), som har til formål at fremme sporten og dens positive værdier. Netværket er etableret i regi af Europarådet og har blandt andet været medvirkende til udarbejdelsen af Europarådets konvention med matchfixing, som blev underskrevet i 2014. Til konferencen blev de fælles udfordringer, som sporten og spilbranchen står over for, drøftet blandt repræsentanter fra sporten samt andre tilsynsmyndigheder på spilområdet.

Vi ser frem til det fortsatte samarbejde på området og fokuserer på vores andel i bekæmpelsen af matchfixing.

HVIDVASK

På nuværende tidspunkt er det kun udbydere af landbaserede kasinoer og onlinekasino, der er omfattet af reglerne om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte samt finansiering af terrorisme.

Implementering af det 4. hvidvaskdirektiv

2015 har været præget af forventningerne til, hvilken betydning den endelige vedtagelse af et nyt direktiv inden for EU, det 4. hvidvaskdirektiv, vil få for det danske spilmarked. Direktivet blev vedtaget den 20. maj 2015. Danmark har frem til den 26. juni 2017 til at implementere direktivet, der blandt andet medfører, at alle spilområder som udgangspunkt bliver omfattet af reglerne om forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering. Der bliver dog mulighed for at undtage visse spilområder efter en konkret risikovurdering.

Hvidvaskstrategi

I 2015 fastlagde vi en strategi for vores tilsyn med hvidvask, som udmøntes i en række initiativer i 2016. Formålet med strategien er at opnå et styrket hvidvasktilsyn og en øget regelefterlevelse. Strategien sætter retning for de kommende års aktiviteter i Spillemyndighedens arbejde med hvidvask og danner således baggrund for myndighedens prioritering på området.

Initiativerne omfatter blandt andet gennemgang af tilladelsesindehaveres interne regler for hvidvask og overholdelse af overvågnings-, undersøgelses- og underretningspligten understøttet af data fra Spillemyndighedens kontrolsystem.

Dialog med tilladelsesindehavere

Vores løbende tilsyn med tilladelsesindehavere omfattet af hvidvaskreguleringen har også i 2015 betydet et øget fokus på vejledning. Vi har eksempelvis ydet vejledning ved virksomhedsbesøg og på kontaktudvalgsmøder. Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) deltog i et af kontaktudvalgsmøderne og gav et værdifuldt indblik i deres arbejde med hvidvask.

Intern uddannelse

Vi har prioriteret intern uddannelse inden for hvidvaskområdet og har i den forbindelse haft en medarbejder udstationeret ved Hvidvasksekretariatet i en periode. Hvidvasksekretariatet er en

finansiel efterretningsenhed og en del af SØIK. Herudover har en stor del af Spillemyndighedens medarbejdere deltaget i et internt kursus om reglerne for forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme.

FATF besøg og deltagelse i arbejdsgrupper

Danmark er medlem af Financial Action Task Force (FATF), der er et mellemstatsligt samarbejde om bekæmpelse af hvidvask, terrorfinansiering og spredning af masseødelæggelsesvåben.

I november 2015 blev der nedsat et FATF projekt under ledelse af Finanstilsynet for at forbedre det materiale, som FATF ønsker udleveret forud for deres evaluering af Danmark i 2016. Projektet inkluderer syv arbejdsgrupper, hvoraf Spillemyndigheden deltager i to arbejdsgrupper vedrørende nationale risikovurderinger og nationalt samarbejde samt tilsyn. Projektets deltagerkreds udgøres af Finanstilsynet, Erhvervsstyrelsen, SØIK, Advokatsamfundet, Politiets Efterretningstjeneste (PET), Justitsministeriet, Udenrigsministeriet, SKAT og Spillemyndigheden. FAFT har sidst evalueret Danmark i 2006.

Samarbejde med andre myndigheder

Vi deltager i Hvidvask Forum, der er ansvarlig for at koordinere myndighedernes indsats på hvidvaskområdet samt den kommende FATF evaluering. Hvidvask Forum består af Finanstilsynet, Erhvervsstyrelsen, SØIK, Advokatsamfundet, Politiets Efterretningstjeneste (med observatørstatus), Justitsministeriet, Udenrigsministeriet, Skatteministeriet, SKAT og Spillemyndigheden. Forummet mødes som udgangspunkt tre gange årligt og derudover afholdes møder efter behov.

Vi anvender desuden vores nordiske samarbejde mellem spillemyndighederne til at udveksle erfaringer. I 2015 har de nordiske spillemyndigheder til det årlige møde eksempelvis drøftet problemstillinger vedrørende implementeringen af det 4. hvidvaskdirektiv.

Endelig har vi indledt et formelt samarbejde med SØIK for at øge og vedligeholde vidensniveauet hos begge myndigheder.

MARKEDSFØRING

I 2015 har vi udarbejdet en egentlig strategi for Spillemyndighedens tilsyn med markedsføring på spilområdet. Formålet med strategien er at styrke vores synlighed over for både tilladelsesindehavere og spillere i relation til markedsføringsretlige problemstillinger og udfordringer.

På baggrund af strategien har vi arbejdet med at styrke vores samarbejdsrelationer med andre nationale og udenlandske myndigheder. Dette har udmøntet sig i, at vi har etableret et samarbejde med sekretariatet for Forbrugerklagenævnet, sekretariatet for Radio- og tv-nævnet, sekretariatet for Teleankenævnet og TV2 Jura, og fremover afholdes et årligt samarbejds-møde med de nævnte myndigheder og enheder. Samtidig har vi fastholdt vores konstruktive samarbejde med Forbrugerombudsmanden og også i 2015 afholdt kontaktmøder. I forhold til Spillemyndighedens tilsyn med tilladelsesindehavernes markedsføring er der relevante for-tolkningsbidrag at hente fra Forbrugerombudsmandens praksis vedrørende salgsfremmende foranstaltninger.

Herudover har vi gennemført et indsatsprojekt om markedsføring af bonus på tilladelsesindehavernes egne domæner. I 2014 præciserede vi Spillemyndighedens vejledning om markedsføring af bonus, herunder særligt afgrænsningen mellem bannerreklamer og markedsføring på egen hjemmeside. Formålet med projektet var at afklare, om tilladelsesindehaverne lever op til reglerne, herunder vejledningen på området, hvorefter bonustilbud skal markedsføres på en klar og tydelig måde på tilladelsesindehaverens egen hjemmeside. Projektet er desuden med til at styrke forbrugerbeskyttelsen på området, da spil om penge skal være gennemsigtigt og ansvarligt.

Indsatsprojektet resulterede i, at 22 tilladelsesindehavere modtog en partshøring fra os vedrørende markedsføring af bonustilbud på egen hjemmeside. Vi er siden gået i dialog med de pågældende tilladelsesindehavere for at sikre, at de fremadrettet lever op til reglerne på området. Det er vores erfaring, at markedsføringsområdet kræver konstant opmærksomhed, og området vil derfor forblive et vigtigt fokusområde.

FAKTA

Spilleloven indeholder i §§33 og 36 regler om markedsføring af spil.

Der er enslydende bestemmelser om markedsføring af bonus i bekendtgørelserne om væddemål og onlinekasino. Alle vilkår knyttet til et tilbud om bonus skal være oplyst på en klar og tydelig måde i umiddelbar tilknytning til tilbuddet.

Markedsføringsloven indeholder regler om blandt andet forbud mod spam og vildledning. Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med overholdelse af markedsføringsloven.

INTERNATIONALT SAMARBEJDE

Spillemyndigheden prioriterer fortsat det internationale samarbejde højt. I 2015 har vi derfor deltaget i en række konferencer, arbejdsgrupper og besøgt forskellige myndigheder og virksomheder for at højne vores viden om det internationale spilmarked, herunder udviklingen på det tekniske og lovgivningsmæssige område.

Vi har også i 2015 modtaget en række henvendelser fra andre jurisdiktioner. Henvendelserne har gået på alt lige fra overvågning af spilmarkedet til, hvordan vi skelner mellem spillehaller og landbaserede kasinoer. Det er vores erfaring, at denne udveksling af regler og regelansættelse med andre spillemyndigheder har stor betydning for fremdriften i lovgivning af spilmarkeder og dermed bekæmpelsen af ulovligt spiludbud.

EU-Kommissionens ekspertgruppe vedrørende spil

Vi deltager sammen med Skatteministeriets departement i en EU-ekspertgruppe vedrørende online spiltjenester. Ekspertgruppen er nedsat af Kommissionen og har blandt andet til formål at udveksle erfaringer og eksempler på god praksis blandt de enkelte EU/EØS-medlemslande. Den afsluttede treårs periode for ekspertgruppen er netop blevet forlænget med yderligere tre år, og som et led i ekspertgruppens arbejde underskrev Spillemyndighedens direktør den 27. november 2015 en aftale om administrativt samarbejde i form af udveksling af oplysninger og erfaringer med de relevante myndigheder i de øvrige medlemslande. Erklæringen, som hedder "Cooperation Arrangement", sender efter Spillemyndighedens opfattelse et vigtigt og positivt signal om myndighedssamarbejde på tværs af landegrænser og fastlægger en værdifuld informationsskabelon (gateways).

I ekspertgruppen afholdes der typisk møder hvert kvartal. Dagsordenen har omfattet beskyttelse af forbrugere, hvidvask, matchfixing, tekniske krav samt krav til data fra spiludbydere. På møderne bidrager vi med erfaringer fra vores implementering af den danske delvise liberalisering af spilmarkedet, herunder med indlæg om vores tekniske krav til spiludbydere, samt arbejdet med udarbejdelsen af fælles standarder, herunder standarden Multi-Jurisdictional Testing Framework (MJTF), som foregår i regi af the International Association of Gaming Regulators (IAGR).

International Association of Gaming Regulators

Fra oktober 2014 til oktober 2015 har Spillemyndighedens direktør bestridt den etårige post som præsident for IAGR. Organisationen tæller ca. 65 jurisdiktioner fordelt rundt i verden.

Bestyrelsen for IAGR har i perioden blandt andet arbejdet på at:

- underskrive en samarbejdsaftale med Gaming Regulators European Forum (GREF), Gaming Regulators African Forum (GRAF) og North American Gaming Regulators Association (NAGRA) der fokuserede på fælles strategiske interesser; udnyttelse af synergi til implementering af fælles aktiviteter; at fremme hinandens arrangementer og konferencer; videndeling mellem organisationerne
- øge videndeling og udveksle erfaringer via eksempelvis webinarer
- udvide medlemskredsen med særlig fokus på en bedre inklusion af Syd- og Mellemamerika.

Spillemyndighedens deltagelse i IAGR bidrager til effektivt at udbrede kendskabet til dansk spillelovgivning samt opbygning og fastholdelse af et effektivt netværk, som kan matche spiludbydernes internationale udbredelse og fremme viden om den seneste spiludvikling.

Sammen med kolleger fra Isle of Man, Alderney og UK Gambling Commission har vi deltaget i udarbejdelse af MJTF. Standarden er offentliggjort på IAGR's hjemmeside og indeholder testkrav til tilfældighedsgeneratorer. Standarden giver multinationale spiludbydere mulighed for at minimere deres antal af tests af spilsystemet. Det forventes, at der over de kommende år vil blive offentliggjort en række nye fælles standarder på andre kerneområder for test af spilsystemer, inklusive standarder som omfatter "game fairness" regler, ændringsprogram og informationssikkerhed.

Birgitte Sand fortsætter som bestyrelsesmedlem for IAGR i 2016.

Gaming Regulators European Forum (GREF)

Vi engagerer os også i andre internationale organisationer. Igen i år deltog Spillemyndigheden således i den årlige GREF konference. Hovedemnerne på konferencen var problematisk spiladfærd, hvidvask og matchfixing.

Vi har i en årrække bidraget til GREF's statistik på spilområdet og deltaget i den arbejdsgruppe, som indhenter medlemslandenes frivillige statistikindberetninger. Uden disse indberetninger af spildata ville det være nærmest umuligt at sammenligne de europæiske markeder på tværs af jurisdiktioner.

»Udadtil fik vi indgået en samarbejdsaftale med de regionale fora for spillemyndigheder, NAGRA, GREF og GRAF, som satte deres underskrift på, at de vil samarbejde med IAGR i det omfang, det giver mening og på områder, hvor vi kan gavne hinanden. Så det var et stort skridt, og jeg håber meget, at det vil blive udnyttet fremover for til syvende og sidst at gavne spillerne, det internationale samarbejde og lovliggørelsen af det globale spilmarked. IAGR udfører et vigtigt stykke arbejde, som også hjælper vores egen styrelse«

Direktør for Spillemyndigheden, Birgitte Sand

Bilaterale samarbejdsaftaler

I maj 2015 indgik vi bilaterale samarbejdsaftaler med både Frankrig og Storbritannien (inklusive Nordirland). Samarbejdsaftalerne omfatter blandt andet bekæmpelse af hvidvask, varetagelse af spillkonti, tilsyn med markedsføring, forbrugerbeskyttelse og forebyggelse af spilafhængighed.

I forvejen har vi bilaterale samarbejdsaftaler med Alderney, Gibraltar, Isle of Man, Malta og Jersey. Aftalerne understøtter det oplagte samarbejde, som naturligt opstår på grund af vores "fælles" tilladelsesindehavere.

Mangeårigt nordisk samarbejde

Vi deltager årligt i et nordisk direktørmøde, hvor relevante spillemner for de nordiske lande bliver diskuteret. I år blev mødet afholdt i Sverige, hvor debatten omhandlede eSport – herunder historik, målgruppe og risici.

Som en pendant til det nordiske direktørmøde afholdes der også et nordisk møde på medarbejderniveau. Dette møde blev også afholdt i Sverige og omhandlede markedsføring, matchfixing og nationale platforme, implementeringen af det 4. hvidvaskdirektiv samt udelukkelse af spiludbydere uden tilladelse.

Virksomhedsbesøg

Vi fik besøgt en række af vores tilladelsesindehaveres virksomheder placeret i Danmark, England og på Malta. Besøgene giver os et unikt indblik i de enkelte virksomheder, deres forskellige arbejdsgange og måder at gribe tingene an på. Vi får også lejlighed til at drøfte relevante problemstillinger og udviklingstrends. Fælles for disse besøg er, at Spillemyndigheden oplever en udtalt venlighed og vilje til at fortælle om forretningen.

Konferencebesøg

Vi deltager løbende på forskellige konferencer rundt om i verden. Det er en måde at dygtiggøre os på. Rejserne giver os en enestående mulighed for opbygning og vedligeholdelse af vigtige netværk i forhold til mange af vores interessenter, ligesom de bidrager til et godt, opdateret overblik over den seneste udvikling i spilbranchen.

INDTRYK FRA VIRKSOMHEDSBESØG

Vi har gennem de seneste fire år gennemført en række virksomhedsbesøg med det formål at lære vores tilladelsesindehavere bedre at kende. Det har stor betydning for udøvelse af vores tilsyn at opnå bedre kendskab til en spiludbyder "indefra" både for at øge fagligheden hos os selv og for at styrke den personlige relation.

Et typisk besøg favner en gennemgang af strukturen i selskabet eller koncernen, en præsentation af ledende medarbejdere samt en fremvisning af virksomhedens forskellige afdelinger. Afhængig af hvilke udfordringer virksomheden eller vi er stødt på i forhold til deres udbud af spil på det danske marked, er vi åbne for både at drøfte konkrete forhold og emner af mere generel karakter.

Vi bliver altid mødt med venlighed og åbenhed, og oplever ofte en international sammensætning i virksomhedernes kundeserviceafdelinger, hvor vi får lejlighed til at hilse på dansktalende medarbejdere.

Vi fortsætter derfor vores virksomhedsbesøg i 2016 både i forhold til nye og allerede kendte tilladelsesindehavere.

ANSVARLIGT SPIL

Vi arbejder på at sikre, at spil om penge foregår ansvarligt. Det sker først og fremmest gennem et kvalificeret tilsyn med spilmarkedet. Som myndighed ser vi det også som vores opgave at sikre en aktiv videndeling og dialog mellem myndigheder, spilbranchen og institutioner, der arbejder med behandling, forebyggelse samt forskning inden for spilafhængighed.

Undersøgelser om spilafhængighed

Forligskredsen bag den danske spillelovgivning besluttede i 2014, at der skulle gennemføres fire undersøgelser om spilafhængighed i perioden 2015-2016. De nye undersøgelser gennemføres af det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI), og Spillemyndigheden deltager i projektets følgegruppe.

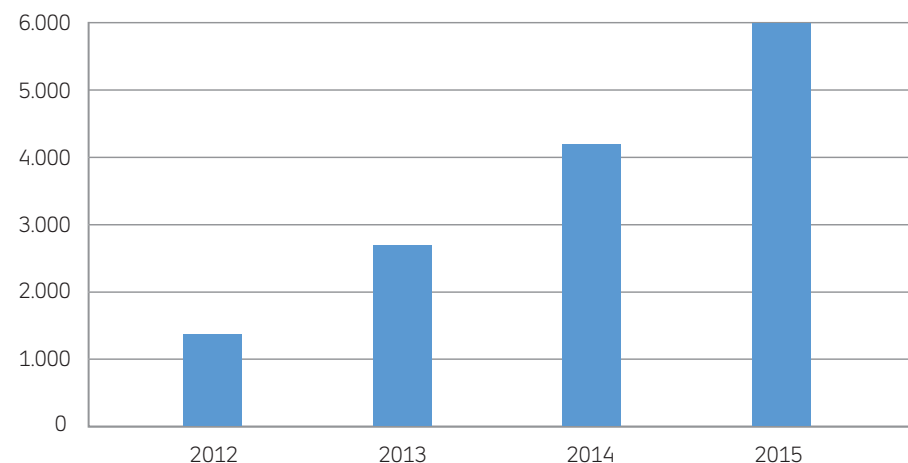
De fire undersøgelser består af to prævalensundersøgelser med fokus på henholdsvis voksne (18-74 år) og unge (12-17 år) samt to undersøgelser, der følger op på udviklingen blandt de unge og voksne, der blev identificeret som problemspillere i den seneste undersøgelse om spilafhængighed fra 2006.

Undersøgelserne skal blandt andet levere et opdateret billede af omfanget af spilafhængighed i Danmark. Herudover forventer vi, at undersøgelserne kan pege på eventuelle særlige udfordringer i forhold til beskyttelse af spillere, så denne viden kan inddrages i vores fremadrettede tilsyn med det danske spilmarked.

Register Over Frivilligt Udelukkede Spillere (ROFUS)

I 2015 rundede ROFUS næsten 6.000 registrerede brugere, hvilket svarer til en tilvækst på lidt over 40 pct. i forhold til 2014. Ca. 75 pct. af de registrerede brugere var mænd, og godt 60 pct. af det samlede antal registrerede brugere var mellem 20 og 39 år. Siden juni 2012 er antallet af brugere steget jævnt med ca. 125 personer pr. måned.

Udvikling i antal registrerede brugere

Ca. 70 pct. af brugerne valgte at benytte sig af muligheden for at udelukke sig endeligt, og heraf havde 21 pct. været registreret i ROFUS i ét år eller mere.

24 timers stopknap

I efteråret 2015 har vi foretaget en vigtig udvidelse af ROFUS med en 24-timers udelukkelsesfunktion.

Udelukkelsesperioden giver mulighed for at tage en kort og øjeblikkelig pause fra spillet. Funktionen kræver derfor ikke, at spilleren tager stilling til en mere omfattende ændring af sine spilvaner. Målet er, at spillere, der ikke allerede anvender ROFUS, fordi en længere udelukkelsesperiode kan virke for indgribende, vil drage nytte af muligheden for 24 timers udelukkelsen.

For at sikre størst mulig brugervenlighed og let tilgængelighed for spillere har vi tilføjet stopknappen på forsiden af vores hjemmeside, så den linker direkte til ROFUS.

ROFUS har fået nyt logo

Vi forventer, at tiltaget med stopknappen vil blive fulgt op af flere tiltag for at skabe fokus på og kendskab til ROFUS. Vi har i den forbindelse udarbejdet et særligt logo til ROFUS, der skal øge synligheden i forhold til spillere.

Behandling for spilafhængighed via Spillemyndighedens hjemmeside

Det er muligt at søge og få viden om behandling for spilafhængighed direkte via Spillemyndighedens hjemmeside.

Ved at skrive sin adresse i et søgefelt bliver brugeren præsenteret for et kort og en liste over tilgængelige behandlingstilbud kategoriseret efter afstanden til den valgte adresse. Brugeren har også mulighed for at tilpasse søgningen, så der kun vises de behandlingssteder, der tilbyder individuel behandling eller familierapi.

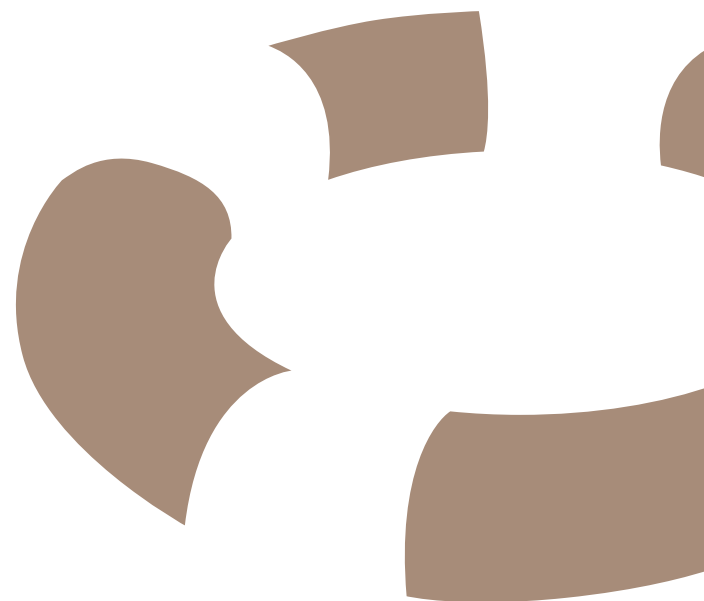
De enkelte behandlingstilbud indeholder en beskrivelse af tilgængelige behandlingstyper, medarbejdere, kontaktoplysninger, mv.

Det er kun behandlingssteder, der modtager midler til behandling af spilafhængighed fra Sundheds- og Ældreministeriet, der tilbydes adgang til portalen. Behandlingsstederne vedligeholder selv oplysningerne på portalen.

Netværk om spilafhængighed

Netværket om spilafhængighed består af repræsentanter fra relevante myndigheder, fra spilbranchens brancheorganisationer, Danske Lotteri Spil, Klasselotteriet samt fra institutioner, der modtager bevilling fra Sundheds- og Ældreministeriet til behandling, forebyggelse eller forskning inden for spilafhængighed.

Netværket blev etableret af Spillemyndigheden i 2012, og det mødes kvartalsvis med fokus på videndeling og dialog omkring spilafhængighed og beskyttelse af spillere. I 2015 har netværket især haft fokus på markedsføring samt det igangværende arbejde i forhold til de fire nye undersøgelser om spilafhængighed.

ROFUS

Spillemyndigheden

Overordnet spiludvikling

Bruttospilleindtægten (BSI) er spillerens indskud fratrukket gevinster. BSI udtrykker derfor, hvor meget spillerne reelt bruger på spil.

Udviklingen i forbruget på de enkelte spiltyper er vist i tabel 1. Målt på spilforbrug er de fire største spiltyper lotterier, væddemål, spilleautomater og onlinekasino. I lighed med de seneste års udvikling er spilforbruget på væddemål og onlinekasino steget markant i 2015. Spilforbruget på lotterier, spilleautomater og landbaserede kasinoer er ligeledes steget i 2015. Det sker efter en periode, hvor spilforbruget på de tre spiltyper har været faldende i 2013 og 2014.

Det samlede spilforbrug er steget fra 7.755 mio. kr. i 2014 til 8.385 mio. kr. i 2015. Det svarer til, at hver dansker over 18 år i 2015 brugte ca. 1.870 kr. på spil.

Tabel 1: Udvikling i spilforbrug på de enkelte spiltyper (i mio. kr.)

	2012	2013	2014	2015
Alle regulerede spil	7.500	7.575	7.755	8.385
Lotterier	3.145	3.100	2.940	3.015
Spilleautomater	1.820	1.630	1.505	1.555
Væddemål	1.175	1.385	1.780	2.030
Onlinekasino	870	990	1.075	1.325
Landbaserede kasinoer	345	335	325	340
Hestevæddeløb	145	135	130	120

Kilde: Afgiftsangivelser, Danske Lotteri Spil A/S, Klasselotteriet A/S og egne beregninger.

I tabel 2 er vist den årlige vækst i spilforbruget. Set over de seneste tre år har der været høj vækst i spilforbruget på onlinekasino og væddemål, som generelt har udvist årlige vækstrater på mere end 10 pct. I 2013 og 2014 var den årlige vækst for væddemål i omegnen af 20-30 pct., mens væksten for onlinekasino lå omkring 10 pct. I 2015 har onlinekasino udvist en fremgang på over 20 pct., mens væksten for væddemål er bremset lidt op. Onlinekasino har dermed overtaget pladsen som spiltypen med den stærkeste vækst i BSI.

* I tabeller og figurer kan summen af enkelte elementer afvige fra totalen som følge af afrunding.

Tabel 2: Årlig vækst i spilforbrug (i pct.)

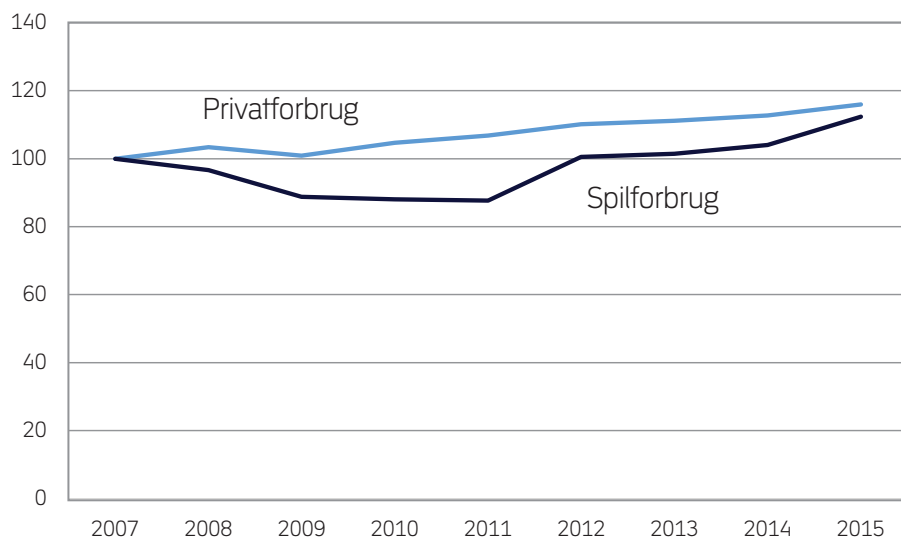
	2013	2014	2015
Alle regulerede spil	1,0 pct.	2,4 pct.	8,1 pct.
Lotterier	-1,4 pct.	-5,2 pct.	2,6 pct.
Spilleautomater	-10,4 pct.	-7,7 pct.	3,3 pct.
Væddemål	17,9 pct.	28,5 pct.	14,0 pct.
Onlinekasino	13,8 pct.	8,6 pct.	23,3 pct.
Landbaserede kasinoer	-2,9 pct.	-3,0 pct.	4,6 pct.
Hestevæddeløb	-6,9 pct.	-3,7 pct.	-7,7 pct.

Efter nogle år med tilbagegang har der i 2015 været en fremgang på ca. 3 pct. for lotterier og spilleautomater. Fremgangen for de to spiltyper er den primære årsag til, at væksten i det samlede spilforbrug er steget med ca. 8 pct. i 2015, hvilket er markant mere end niveauet på omkring 1-2 pct. i 2013 og 2014.

Den øgede vækst i spilforbruget kan formentlig forklares ved, at de danske forbrugere generelt var meget optimistiske i 2015. Optimismen kan blandt andet aflæses i de månedlige tal for forbrugertilliden fra Danmarks Statistik, der i løbet af 2015 steg til niveauer, som ikke er set siden begyndelsen af 2006.

Der er normalt stærk sammenhæng mellem forbrugertilliden og udviklingen i spilforbruget. Det betyder, at forbruget på spil normalt er kraftigt stigende under høj forbrugertillid og kraftigt faldende under svag forbrugertillid. Desuden skal den markante vækst ses i lyset af, at vi over de sidste ti år generelt har oplevet svag eller negativ vækst i spilforbruget. I 2012 så vi dog en fremgang i spilforbruget på ca. 15 pct., hvilket hang sammen med liberaliseringen af væddemål og onlinekasino, som flyttede spilforbrug fra det uregulerede til det regulerede marked.

Figur 1: Indekseret udvikling i spilforbrug og privatforbrug (2007 = indeks 100)

Kilde: Afgiftsangivelser, Danske Spil A/S, Klasselotteriet A/S, Danmarks Statistik samt egne beregninger. For 2015 er privatforbruget beregnet som konsensusforventninger fra de større organisationer, som har opdateret deres prognoser i 2016. Konsensusforventningerne bygger på estimater fra Danske Bank, Dansk industri, EU og Det Økonomiske Råd.

Figur 1 viser den indekserede udvikling for det samlede privatforbrug i perioden 2007-2015. Figuren viser, at det indekserede privatforbrug er vokset mere end det indekserede spilforbrug siden 2007. Siden 2007 er privatforbruget således steget med 16 pct., mens spilforbruget er steget med 12 pct. Det betyder, at spilforbruget i 2015 udgjorde en lidt lavere andel af det samlede forbrug end i 2007. Konkret udgjorde spilforbruget i 2015 0,90 pct. af det samlede forbrug mod 0,93 pct. i 2007. Udvidelsen af spilmarkedet, som følge af liberaliseringen af væddemål og onlinekasino, har i det lys ikke haft mærkbar betydning for det samlede spilforbrug.

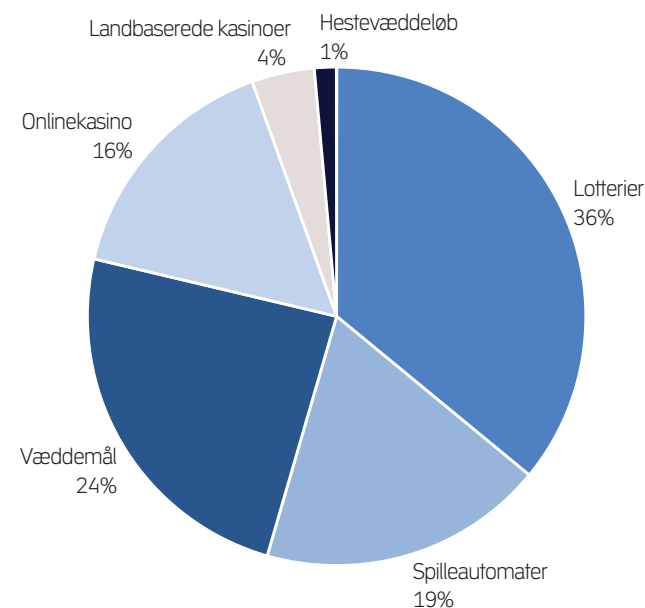
Tilsammen udgør lotterier fortsat, med 36 pct. af den samlede BSI i 2015, den største spiltype i Danmark. Den samlede markedsandel for lotterier og spilleautomater udgør 55 pct. i 2015 mod 68 pct. i 2012. Væddemål og onlinekasino opnåede en markedsandel på 40 pct. i 2015 mod 28 pct. i 2012.

Tabel 3: De enkelte spilltypers markedsandel (i pct.)

	2012	2013	2014	2015
Lotterier	42 pct.	41 pct.	38 pct.	36 pct.
Spilleautomater	24 pct.	22 pct.	19 pct.	19 pct.
Væddemål	16 pct.	18 pct.	23 pct.	24 pct.
Onlinekasino	12 pct.	13 pct.	14 pct.	16 pct.
Landbaserede kasinoer	5 pct.	4 pct.	4 pct.	4 pct.
Hestevæddeløb	2 pct.	2 pct.	2 pct.	1 pct.

Kilde: Tabel 1 og egne beregninger.

Figur 2: De enkelte spilltypers markedsandel

Lotterier

Lotterier består af monopolotterierne udbudt af Danske Lotteri Spil A/S samt de tre klasselotterier, Klasselotteriet, Almindeligt Dansk Vare- og Industrielotteri (Varelotteriet) og Landbrugslotteriet. Desuden udbydes der almennyftige lotterier.

Danske Lotteri Spil (DLO) dominerer markedet for lotterier med en markedsandel på ca. 80 pct. Størstedelen af DLO's omsætning tilskrives Lotto herunder Lørdagslotto, Onsdagslotto, Eurojackpot samt de tilhørende Jokerspil, som samlet har en markedsandel på ca. 66 pct. Den næststørste lotteritype er klasselotterierne og den tredjestørste er skrabespil. De øvrige lotterityper er meget små, og tilsammen har spil som Keno, bingo og øvrige spil en markedsandel på under 5 pct. Forholdet mellem de enkelte lotteritypers markedsandel har i de seneste år været relativt konstant.

Tabel 4: Fordeling af forbrug på de enkelte lotterityper

	2013		2014		2015	
	BSI	andel	BSI	andel	BSI	andel
Lotto inkl. Joker og Eurojackpot	2.085	67 pct.	1.975	67 pct.	2.050	68 pct.
Skrabespil	290	9 pct.	275	9 pct.	265	9 pct.
Keno	60	2 pct.	45	2 pct.	55	2 pct.
Bingo inkl. Boxen	65	2 pct.	50	2 pct.	45	1 pct.
Klasselotterierne	310	10 pct.	315	11 pct.	320	11 pct.
Almennyftige lotterier	280	9 pct.	280	10 pct.	280	9 pct.
Total	3.090		2.940		3.015	

Kilde: Afgiftsangivelser, Danske Spil A/S, Klasselotteriet og egne beregninger.

De tre klasselotterier som består af Klasselotteriet, Almindeligt Dansk Vare- og Industrielotteri (Varelotteriet) samt Landbrugslotteriet, har samlet set haft en lille fremgang i deres samlede BSI siden 2012 og de tre klasselotterier har en samlet markedsandel på 11 pct.

De almennyftige lotterier, som har en markedsandel på 9 pct., består af et udbud af en lang række lotterier, hvor der sker udlodning til almennyftige formål. I 2015 blev der givet tilladelse til 672 almennyftige lotterier med en salgssum på over 20.000 kr., og der blev modtaget anmeldelser om 916 lotterier med en salgssum under 20.000 kr.

Væddemål og onlinekasino

Siden 2012 har der været markant vækst i BSI for både væddemål og onlinekasino. Den samlede BSI for væddemål og onlinekasino udgjorde 3.355 mio. kr. i 2015, fordelt på 2.030 mio. kr. på væddemål og 1.325 mio. kr. på onlinekasino.

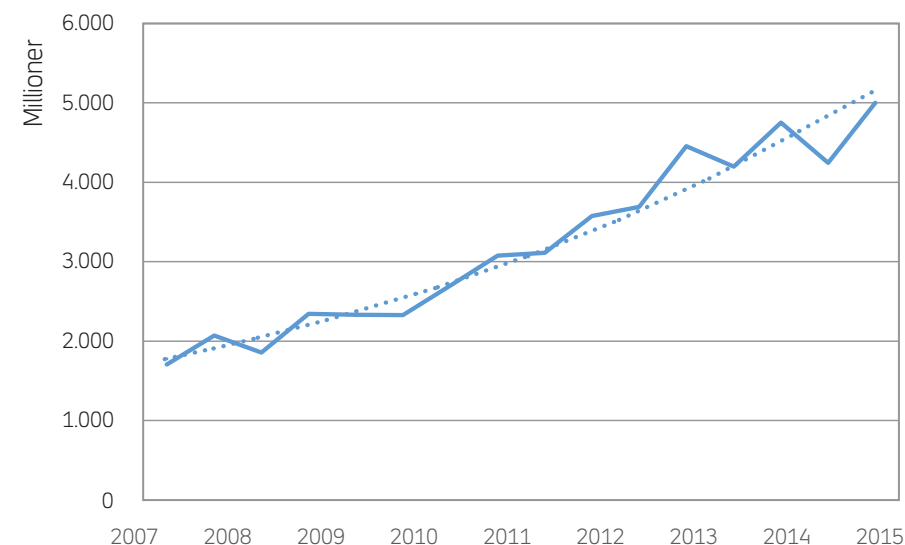
I perioden 2012-2015 er BSI steget med:

- ca. 850 mio. kr., svarende til ca. 70 pct., for væddemål
- ca. 450 mio. kr., svarende til ca. 50 pct., for onlinekasino.

Udvikling for væddemål

I perioden 1. kvartal 2012 til 4. kvartal 2015 steg den kvartalvise omsætning på væddemål (fastodds og puljevæddemål) fra ca. 1,7 mia. kr. til ca. 5,0 mia. kr. Det svarer til en vækst på ca. 190 pct. Generelt har omsætningsvæksten været klart positiv, men der har været kvartaler med svag eller negativ omsætningsvækst.

Figur 3: Omsætning for væddemål

Kilde: Afgiftsangivelser og egne beregninger.

Den stærkeste vækst i omsætningen for væddemål sker normalvis i årets 4. kvartal. Dette hænger formentlig sammen med, at der er mest aktivitet i de internationale fodboldligaer i dette kvartal. De øvrige kvartaler er generelt mere påvirket af vinter- og sommerpauser i de vigtigste fodboldturneringer. I 2012 og 2014 så vi en midlertidig forhøjet omsætning i forbindelse med EM og VM i fodbold, hvilket primært viste sig i tallene for årenes 2. kvartal.

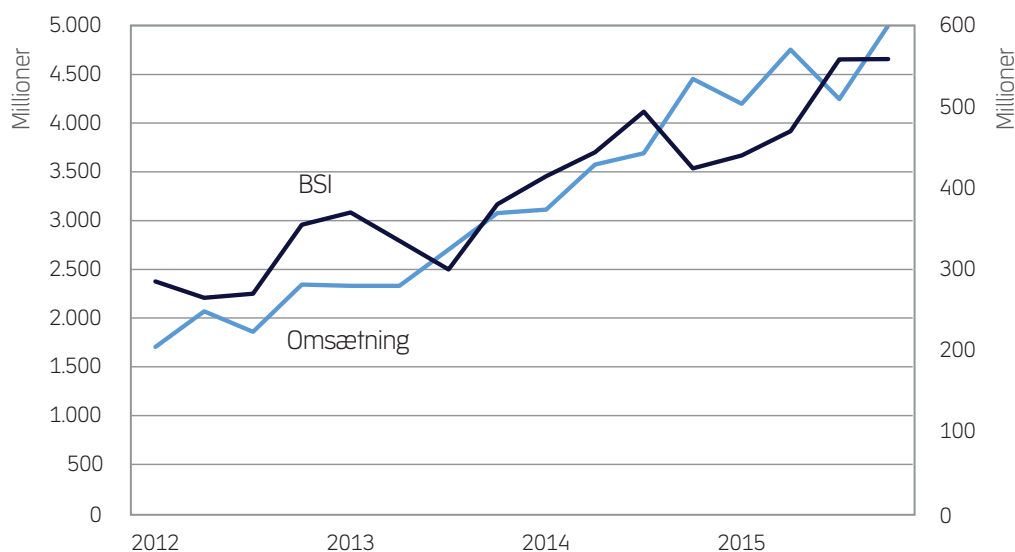
Table 5: Vækst i omsætningen i forhold til forudgående kvartal (i pct.)

	2012	2013	2014	2015
1. kvartal		0 pct.	1 pct.	-6 pct.
2. kvartal	21 pct.	0 pct.	15 pct.	13 pct.
3. kvartal	-10 pct.	16 pct.	3 pct.	-11 pct.
4. kvartal	26 pct.	14 pct.	21 pct.	18 pct.

BSI for væddemål

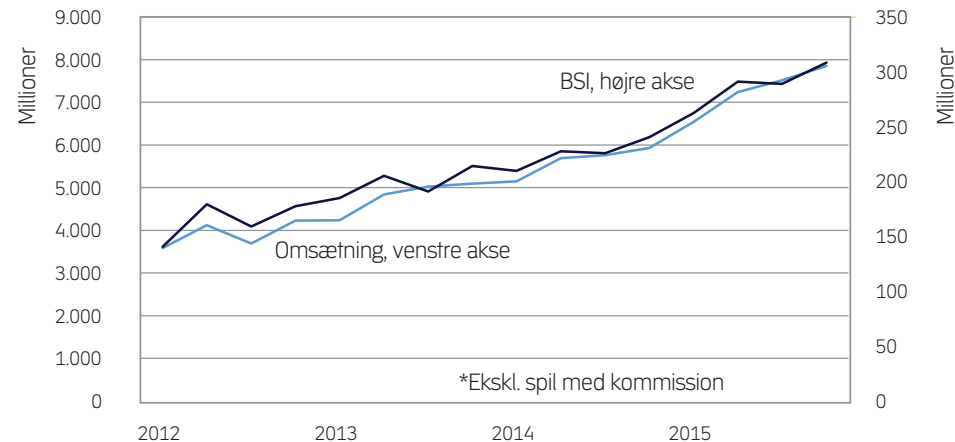
BSI er i perioden 1. kvartal 2012 til 4. kvartal 2015 steget fra 285 mio. kr. til 560 mio. kr. svarende til en stigning på næsten 100 pct. Siden 1. kvartal 2012 er den kvartalsvise omsætning således vokset næsten dobbelt så meget som BSI. At omsætningen er vokset mere end BSI hænger sammen med, at den gennemsnitlige tilbagebetalingsprocent er steget på væddemål. Generelt har spillerne således fået en højere andel af deres indskud retur i gevinster. Desuden er de kvartalsvise udsving i BSI langt mere markante end udsvingene i omsætningen.

Figur 4: Omsætning og BSI for væddemål

På spillene uden kommission er BSI mere end fordoblet siden 1. kvartal 2012, jf. figur 5. Desuden har vi set en meget ensartet udvikling i omsætning og BSI, hvilket hænger sammen med, at den gennemsnitlige tilbagebetalingsprocent har ligget stabilt på 96 siden 1. kvartal 2012.

Figur 5: Omsætning og BSI for onlinekasino*

Tabel 6: Udvikling i den gennemsnitlige tilbagebetalingsprocent (i pct.)

	2012	2013	2014	2015
Tilbagebetalingsprocent gennemsnit for året	85,7 pct.	86,6 pct.	88,1 pct.	89,0 pct.

Kilde: Afgiftsangivelser og egne beregninger.

I tabel 6 ses den gennemsnitlige tilbagebetalingsprocent for alle faste odds og puljespil. Generelt har spillerne løbende fået en højere andel af deres indskud retur i gevinster. I 2015 fik spillerne i gennemsnit 89 kr. tilbage i gevinster pr. indskudt 100 kr.

Udvikling for onlinekasino

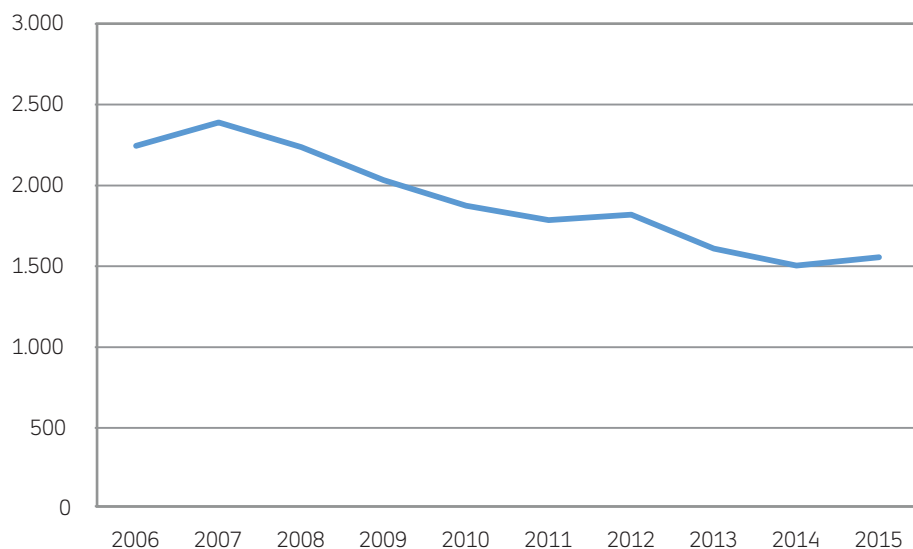
Siden starten af 2012 er der sket en væsentlig stigning i onlinekasinoernes BSI. På onlinekasinospil kan der skelnes mellem onlinekasinospil uden kommission, som primært består af spilleautomater, roulette og Black Jack og spil med kommission, der primært består af poker.

Onlinekasinospil med kommission, som primært består af onlinepoker, udgjorde i 2015 ca. 11 pct. af den samlede BSI for onlinekasinospil. I 2012 var andelen ca. 25 pct. I 2012 havde onlinepoker en BSI på 220 mio. kr., mens BSI i 2015 var 165 mio. kr., svarende til et fald på ca. 25 pct. Faldet i onlinepoker skete primært i perioden 2012-2014, mens faldet siden 2014 har været relativt begrænset.

Spilleautomater

BSI for spilleautomater steg i 2015 med 50 mio. kr. til 1.555 mio. kr. Det svarer til en stigning på lidt mere end 3 pct. i forhold til 2014. Det er første år siden 2012, hvor BSI for spilleautomater er steget. Siden spilleautomaterne opnåede en rekordhøj BSI på 2.390 mio. kr. i 2007, har deres BSI generelt været faldende. Dog har der været stigninger i 2012 og 2015. I 2015 lå spilleautomaternes samlede BSI ca. 35 pct. under niveauet i 2007.

Figur 6: Årlig BSI for spilleautomater (i mio. kr.)

Kilde: Afgiftsangivelser.

I december 2015 var der opstillet ca. 25.500 spilleautomater. Spilleautomaterne er opstillet i spillehaller og restauranter. Antallet af opstillede spilleautomater har ligget på et relativt stabilt niveau omkring 25.000-27.000 i perioden 2006-2015.

I 2007 udgjorde BSI fra restauranter næsten 30 pct. af BSI, mens BSI fra spillehaller udgjorde lidt over 70 pct. Siden 2007 er restauranternes markedsandel faldet gradvist fra niveauet omkring 30 pct. til ca. 23 pct. i 2015. Den procentvise tilbagegang for spillehaller har således været størst for restauranterne, som er reduceret med ca. 45 pct. siden 2007, mens BSI for spillehaller er faldet med ca. 30 pct.

Tal for 2015 viser, at de 20 største tilladelsesindehavere har en markedsandel på ca. 70 pct. De 20 største tilladelsesindehavere har generelt alle en årlig BSI på over 1 mio. kr. Omkring 110 tilladelsesindehavere har en markedsandel på ca. 25 pct., og de har generelt alle en årlig BSI på

1-10 mio. kr. De resterende ca. 220-270 tilladelsesindehavere har samlet set en markedsandel på ca. 5 pct. og har generelt alle en årlig BSI på under 1 mio. kr. De mindste tilladelsesindehavere er typisk restauranter med alkoholbevilling med op til tre spilleautomater.

Landbaserede kasinoer

I Danmark er der syv landbaserede kasinoer. De er geografisk placeret i København, Helsingør, Odense, Vejle, Århus, Ålborg samt på DFDS færgen Pearl Seaways, der sejler mellem København og Oslo.

I 2015 oplevede de syv kasinoer en fremgang i deres samlede BSI. Det skete efter to år med fald, og deres samlede BSI er nu næsten bragt tilbage til niveauet i 2012, jf. tabel 7.

Tabel 7: Kvartalsvis BSI for landbaserede kasinoer (i mio. kr.)

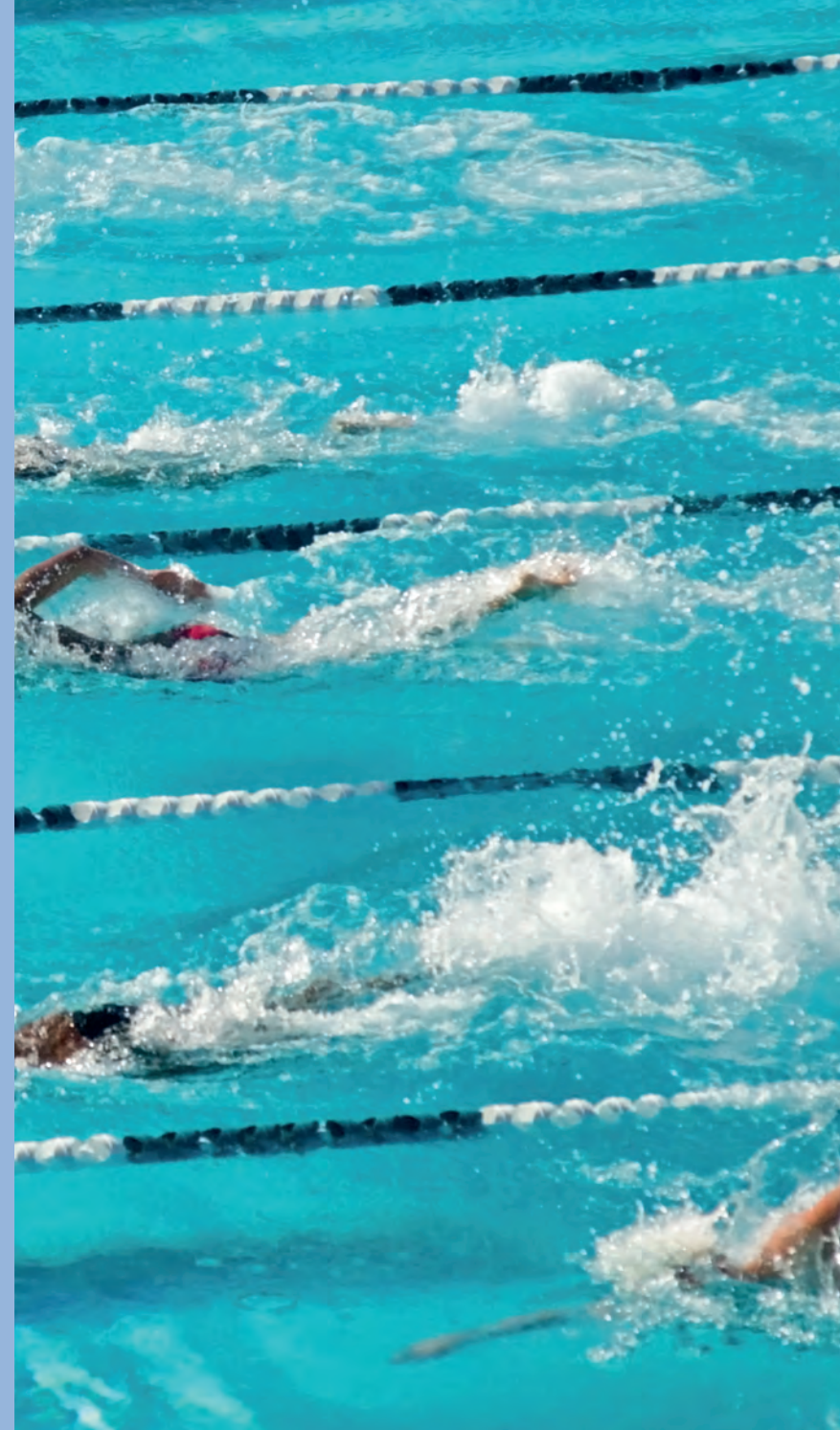
	2012	2013	2014	2015
1. kvartal	80	85	75	75
2. kvartal	85	80	85	90
3. kvartal	90	85	80	95
4. kvartal	90	85	85	80
I alt	345	335	325	340

Kilde: Afgiftsangivelser.

SPILOMRÅDER

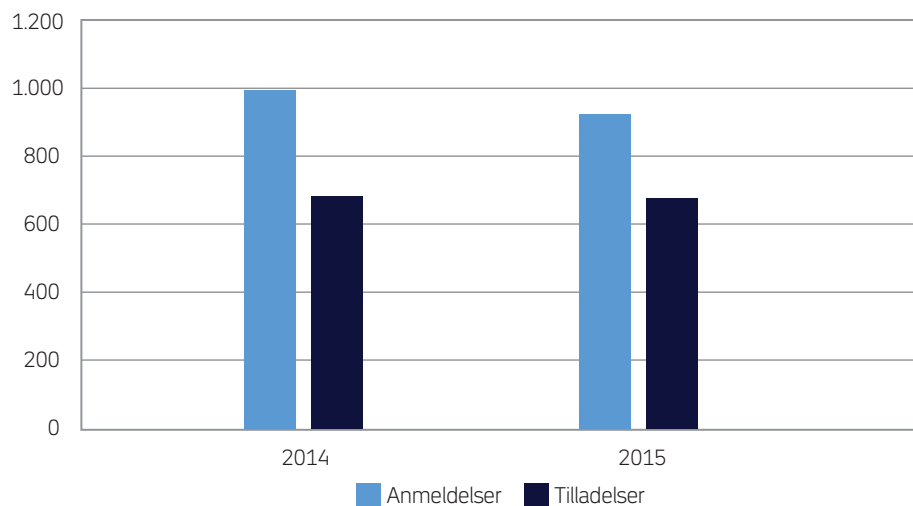
ALMENNYTTIGE LOTTERIER
LANDBASEREDE KASINOER
LOTTERIER
OFFENTLIGE POKERTURNERINGER
SPILLEAUTOMATER
PÅ TILSYNSBESØG MED LANDBASERET SPIL
VÆDDEMÅL OG ONLINEKASINO

ALMENNYTTIGE LOTTERIER

Almennyttige lotterier er meget forskelligartede og strækker sig lige fra bingo i den lokale forening eller den lokale fodboldklubs tombola og helt op til de store landsdækkende lotterier som Kræftens Bekæmpelses lotteri og Danmarks Indsamlingen. Der er dermed tale om et område, som rummer alt lige fra foreninger uden nærmere kendskab til spilområdet og med et mindre overskud fra lotterierne og til store foreninger med indgående kendskab til spilområdet og med overskud på mange millioner kroner.

Antal anmeldelser og tilladelser til at afholde almenlyttige lotterier

Det er tilstrækkeligt blot at anmelde et lotteri, hvis salgssummen er under 20.000 kr., hvorimod det er et krav, at der skal ansøges om tilladelse, hvis salgssummen overstiger 20.000 kr. I både 2014 og 2015 har Spillemyndigheden udstedt 675 tilladelser til almenlyttige lotterier. I 2014 og 2015 har vi modtaget henholdsvis 985 og 916 anmeldelser. Der har således været et fald i antallet af de mindste almenlyttige lotterier, mens antallet af de større lotterier har været konstant. På den baggrund afvikles der således ca. 1.600 almenlyttige lotterier årligt.

Vi har i 2015 fortsat arbejdet med modernisering af reglerne for almenlyttige lotterier, og i den forbindelse er reglerne for de almenlyttige lotterier blevet foreslået opdelt i to bekendtgørelser for henholdsvis lotterier afholdt internt i foreninger og for offentlige lotterier, som alle vil kunne deltage i. Disse to udkast til bekendtgørelser blev sendt i offentlig høring i løbet af 2015, men nogle af de indkomne høringssvar har betydet, at en endelig afklaring omkring udformningen af reglerne fortsat afventes.

FAKTA

Almenlyttige lotterier kan afholdes af en forening, en institution, en komité eller en organisation og det er et krav, at hele overskuddet fra lotteriet går til velgørenhed eller andre almenlyttige formål. Ved lotteri forstås eksempelvis bankospil, skræbspil, lodsedler eller tombola.

Hvis et almenlyttigt lotteri har en samlet salgssum på 20.000 kr. eller derunder, kan foreningen mv. blot anmelde lotteriet til Spillemyndigheden, dog højst to gange om året. I øvrige tilfælde skal der søges om en tilladelse.

LANDBASEREDE KASINOER

Som et led i omlægningen af tilsynsformen på de landbaserede kasinoer blev der foretaget mindre ændringer i bekendtgørelsen om landbaserede kasinoer. Disse ændringer trådte i kraft den 1. februar 2015 og indebærer, at der ikke længere er krav om tilstedeværelse af en kontrol-lant fra Spillemyndigheden i hele kasinoets åbningstid.

Det medførte, at vi måtte sige farvel til en række medarbejdere som led i bortfald af opgaver ved omlægning af tilsynet. Fremadrettet fastlægges tilsynet ud fra en væsentligheds- og risikovurdering på linje med tilsynet på andre spilområder.

Moderniseringsarbejde

Vi har arbejdet videre med en modernisering af reglerne for de landbaserede kasinoer, og vi forventer, at en ny bekendtgørelse om landbaserede kasinoer vil træde i kraft i løbet af 2016.

Moderniseringen af reglerne ligger i forlængelse af omlægningen af tilsynet på de landbaserede kasinoer og vil blandt andet medføre nye tilsynsforanstaltninger.

Gebyrer

Kasinoerne betaler et årligt gebyr til Spillemyndigheden, som skal dække udgifterne i forbindelse med tilsynet af det enkelte kasino. Som følge af moderniseringsarbejdet med ændringen af tilsynsformen, er der også blevet arbejdet på en ændring af gebyrstrukturen for kasinoerne.

I 2015 blev lovforslaget om en ny gebyrstruktur vedtaget, og kasinoerne skal for fremtiden betale et årligt gebyr, hvis størrelse afhænger af det enkelte kasinos bruttopspilleindtægt (indtægt efter gevinstudbetaling). Det fremgår af loven, at skatteministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af den nye gebyrstruktur. Vi forventer, at bestemmelsen vil træde i kraft i løbet af 2016.

FAKTA

Spillemyndigheden udsteder tilladelser til drift af landbaserede kasinoer, fører tilsyn med kasinoerne samt godkender kasinoernes bestyrelse, direktion, bestyrere og ansatte. I 2015 var der syv landbaserede kasinoer i drift i Danmark fordelt geografisk over hele landet, hvoraf et enkelt findes på færgen mellem København og Oslo.

LOTTERIER

Udbud af lotteri i Danmark er underlagt et monopol, hvilket betyder, at lotterier kun kan udbydes af monopolselskaberne Danske Lotteri Spil A/S, Det Danske Klasselotteri A/S, Almindeligt Dansk Vare- og Industrielotteri (Varelotteriet) samt Landbrugslotteriet. Dette er med undtagelse af almen-nyttige lotterier, som de fleste institutioner kan få tilladelse til at udbyde.

Danske Lotteri Spil A/S

Danske Lotteri Spil A/S udbyder lotterier som Lotto, skrabespil og bingo. Derudover har Danske Lotteri Spil A/S monopol på udbud af væddemål på heste- og hundevæddeløb.

I 2015 har vi modtaget en række ansøgninger om tilladelse til nye spil eller ændringer til eksisterende spil. Vi har modtaget 937 ansøgninger om at blive godkendt bestyrer til de spilsteder, der sælger Danske Lotteri Spil A/S' spilprodukter, hvilket er en stigning fra sidste år, hvor der var ca. 775 ansøgninger om godkendelse.

Ligesom for det liberale marked indhenter vi en række spildata som grundlag for en del af vores kontrol med Danske Lotteri Spil A/S' spiludbud. Vi har desuden udarbejdet et certificeringsprogram for lotterispil for at sikre en uafhængig vurdering af spilafviklingen på linje med andre spilområder. Vi forventer, at programmet bliver implementeret successivt i løbet af 2016.

Det Danske Klasselotteri A/S

Det Danske Klasselotteri A/S har tilladelse til at udbyde klasselotteri. Vi fører tilsyn med det Danske Klasselotteri A/S ved blandt andet at overvære og godkende de månedlige klasselotteritrukkninger. Derudover foretager vi risikobaseret kontrol af spildata, gennemfører klasselotteriprøvetrækninger og foretager stikprøvevis kontrol af større præmier.

FAKTA

Danske Lotteri Spil A/S og Det Danske Klasselotteri A/S hører under Spillemyndighedens tilsyn, hvorimod Almindeligt Dansk Vare- og Industrielotteri (Varelotteriet) og Landbrugslotteriet hører under Justitsministeriets tilsyn. Overskuddet fra selskaberne bliver udloddet til de formål, der er fastsat i udlodningsloven, som administreres af Kulturministeriet, og hvoraf størstedelen går til kulturelle formål og idrætsformål.

OFFENTLIGE POKERTURNERINGER

Personer, selskaber og foreninger kan ansøge Spillemyndigheden om bevilling til at arrangere offentlige pokerturneringer om begrænsede pengebeløb. Bevillingen gælder for et nærmere angivet sted og for op til to år ad gangen.

Ændring af loven

I slutningen af 2015 blev der vedtaget en række ændringer i lov om offentligt hasardspil i turneringsform. Ændringerne betyder lempelse af reglerne for afholdelse af pokerturneringer, og gør det blandt andet muligt at afvikle flere turneringer, ranglisteturneringer, sponsorpræmier mv. Disse ændringer træder i kraft den 1. januar 2016.

Bevillinger og tilsyn

Før vi udsteder en bevilling, vurderer vi, om spilstedet vil være egnet til at afholde offentlige pokerturneringer. I vores vurdering indgår en høring af politiet om ordens- og sikkerhedsmæssige forhold i den politikreds, hvortil der gives bevilling.

Ved udgangen af 2015 var der 39 gældende bevillinger.

	2012	2013	2014	2015
Udstedte bevillinger	53	31	31	14

Vi har i forbindelse med vores tilsyn i 2015 foretaget ét servicebesøg, 17 tilsynsbesøg og bistået politiet med at ransage en lejlighed, hvor der var en formodning om ulovligt hasardspil. Lejligheden var indrettet med pokerborde, jetoner, spillekort og rafflebægere. Politiet beslaglagde udstyret, og en mand blev sigtet for blandt andet at drive ulovlig spilleklub.

SPILLEAUTOMATER

Markedet for spilleautomater består af gevinstgivende spilleautomater opstillet i restaurationer med alkoholbevilling (maks. 3 spilleautomater) samt i spillehaller. Vi udsteder tilladelser til og fører tilsyn med begge typer af spilsteder og de automater, der er opstillet.

Vi er begyndt at rekvirere straffeattester på personer digitalt. Det sker ved, at vi logger på politiets hjemmeside med NemID og beder om en straffeattest på en navngiven ansøger. Politiet beder derefter ansøgeren, via Digital Post, om at give samtykke til udleveringen af straffeattesten, der efterfølgende bliver sendt til os via Digital Post. Den nye proces har medvirket til forenklet og hurtigere sagsbehandling.

I 2015 har vi behandlet ca. 1.600 sager vedrørende tilladelse til opstilling og drift af gevinstgivende spilleautomater (ansøgninger, ophør, udvidelse). Vi har godkendt 445 tilladelser til at bestyre en spillehal.

	2012	2013	2014	2015
Antal sager om tilladelser	2.500*	1.500	1.600	1.600
Antal godkendte bestyrere	345	585	530	445

* Med den nye spillelovgivning i 2012 blev det muligt at få tilladelse til bemanning af spillehaller fra et tilstødende lokale, hvilket medførte et markant højere antal ansøgninger om tilladelse i 2012.

Antal opstillede spilleautomater pr 31. december 2015 var 24.920.

	2012	2013	2014	2015
Antal spilsteder i alt	3.300	3.225	2.960	2.800
Antal spillehaller	1.200	1.275	1.210	1.175
Antal restaurationer m/alkoholbevilling	2.100	1.950	1.750	1.625
Antal tilladelsesindehavere	430	410	400	380
Antal lokalegodkendelser	1.150*	450	400	430

* Med den nye spillelovgivning i 2012 blev det muligt at få tilladelse til bemanning af spillehaller fra et tilstødende lokale, hvilket medførte et markant højere antal lokalegodkendelser i 2012.

Tilsyn

Vores tilsyn af gevinstgivende spilleautomater foretages ved, at vi udfører service- og tilsynsbesøg ved spilstederne og med administrativ kontrol af gebyrbetalingen. Vi foretog 170 servicebesøg i løbet af året.

PÅ TILSYNSBESØG MED LANDBASERET SPIL

	2012	2013	2014	2015
Antal tilsynsbesøg	1.400*	2.250	2.100	2.202
Antal gebyrkontroller	300	200	340	316
Efteroprævning af gebyr i mio. kr.	1,5	1,5	2,0	1,8

* Grundet et øget ressourceforbrug i forbindelse med lokalegodkendelserne i 2012, var der et tilsvarende lavere antal tilsynsbesøg i 2012.

I forbindelse med tilsynssager vurderer vi, om der er sket overtrædelse af spillelovgivningen. I 2015 har vi haft 17 straffesager, hvor vi har anmeldt overtrædelser til politiet og seks sager, hvor vi har assisteret politiet i deres arbejde. For første gang blev en tiltalt idømt frihedsstraf for overtrædelse af spillelovgivningen, da vedkommende havde opstillet en spilleautomat uden tilladelse.

	2012	2013	2014	2015
Antal anmeldte sager og sager, hvor vi har assisteret politiet	20	35	30	23

Serverbaserede spilleautomater

I foråret blev der nedsat en arbejdsgruppe for at identificere områder til forbedringer i forbindelse med serverbaserede spilleautomater. Arbejdsgruppen bestod af interessenter fra branchen, herunder Dansk Automat Branche forening (DAB), en række tilladelsesindehavere samt Spillemyndigheden.

Arbejdsgruppen undersøgte de teknologiske muligheder og fremlagde et forslag til en mulig teknisk løsning i efteråret 2015 for Skatteministeriets departement. Herefter skal der politisk tages stilling til, om det er den vej, man vil gå.

Ny lovgivning

I december blev der vedtaget ændringer til spilleloven, der blandt andet betyder, at spillehaller med gevinstgivende spilleautomater fra 1. juli 2016 skal holde lukket om natten fra kl. 24.00 til kl. 7.00 næste morgen.

I forlængelse af vedtagelsen af ændringerne i loven blev en ny bekendtgørelse med ændringer for maksimalt indskud og maksimal gevinst for gevinstgivende spilleautomater offentliggjort. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2016 og ændrer maksimalt indskud fra 0,50 kr. til 1 kr. og maksimal gevinst fra 300 kr. til 600 kr. per spil.

På tilsynsbesøg med Landbaseret Spil

Landbaseret Spil fører tilsyn i hele Danmark. Afdelingen udfører lokalebesigtigelse for nye ansøgninger til spillehaller og gennemfører efterfølgende tilsyn med gevinstgivende spilleautomater i restaurationer og spillehaller.

Politiet beslaglægger ulovligt opstillede spilleautomater

En opstiller mistede i 2014 sin tilladelse til at opstille gevinstgivende spilleautomater på et værtshus på grund af gæld til SKAT. På trods af det lod opstilleren spilleautomaterne stå til brug for værtshusets gæster.

Sammen med politiet deltog Spillemyndigheden i 2015 i et kontrolbesøg, hvor politiet derfor beslaglagde de ulovligt anvendte spilleautomater efter straffelovens § 75.

På natarbejde

2015 var sidste år, hvor spillehallerne kunne holde åbent hele døgnet. Fra 2016 er der indført tvunget natlukning mellem kl. 24:00 og 07:00.

Spillemyndigheden var en sen aften inviteret med i en politiaktion over for 17 spillehaller. Stort set alle opfyldte kravet om bemanning i åbningstiden for blandt andet at undgå unge under 18 år i spillehallen.

I et tilfælde, hvor der dog manglede bemanning, blev døren mellem spillehallen og det tilstødende lokale lukket i, da politiet og Spillemyndigheden ankom. En videoovervågning viste imidlertid, at der var spillere i spillehallen, og efterfølgende blev både spillehal og kiosk lukket.

FAKTA

På Spillemyndighedens hjemmeside er det muligt at se, hvem der har tilladelse til at opstille gevinstgivende spilleautomater. Vi kan alene foretage tilsyn med de spillehaller og restaurationer, hvor der er givet en tilladelse til at opstille spilleautomater. Vi kan således ikke foretage tilsyn på adresser, hvor opstilleren har fået frataget sin tilladelse. I disse tilfælde bliver anmeldelserne sendt videre til politiet i deres efterfølgende arbejde.

VÆDDEMÅL OG ONLINEKASINO

I 2015 tog vi hul på det fjerde år med den nye spillelov, og vi har ud over det almindelige tilsyn været særligt fokuseret på områder som beskyttelse af spillere, hvidvask og økonomisk compliance (efterrettelighed).

Økonomisk compliance

Vi afsluttede et økonomisk compliance projekt, som vi påbegyndte i 2014. Vi gennemgik 24 tilladelsesindehavere, som alle har haft en tilladelse med virkning fra 1. januar 2012. Projektet viste overordnet, at tilladelsesindehaverne på langt de fleste områder lever op til de krav, der stilles til dem.

På baggrund af dette projekt vil vi fremadrettet have øget fokus på tilladelsesindehavernes risikorapportering og håndtering af den separate konto til håndtering af spillernes indestående (den modregningsfri konto) for at afklare, om tilladelsesindehaverne lever op til reglerne på disse områder.

Fornyelse af tilladelser

Da en stor del af de udstedte tilladelser stammer tilbage fra 1. januar 2012 og derfor udløber den 31. december 2016, gik vi i efteråret 2015 i gang med at se på processen for fornyelsen af disse tilladelser. Arbejdet vil fortsætte i 2016, og følgende kerneområder vil blive en del af processen:

- Hvidvask
- Modregningsfri konto
- Markedsføring.

Listen er ikke udtømmende, og tilladelsesindehaverne vil også blive bedt om oplysninger på en række andre områder.

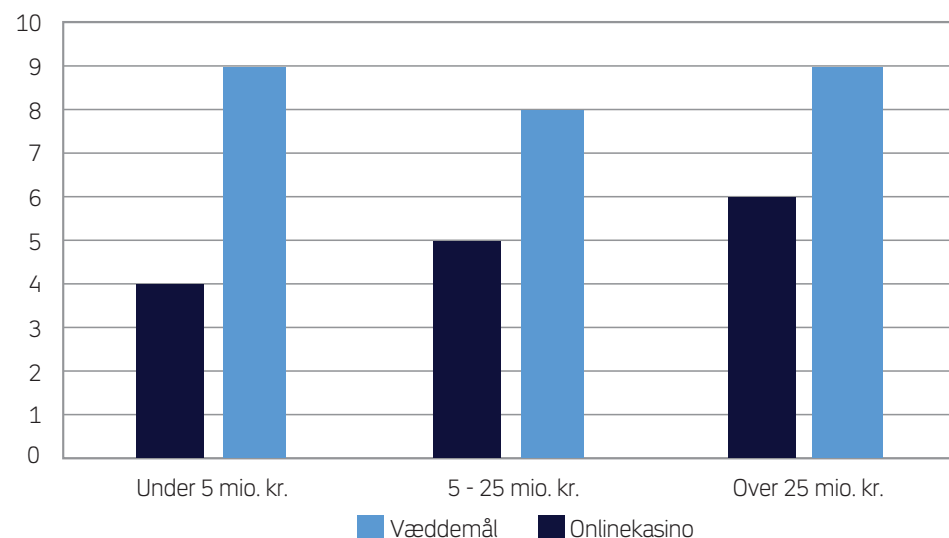
I forbindelse med ændringerne af spilleloven, som blev vedtaget i slutningen af 2015, blev der vedtaget en ny gebyrstruktur, der blandt andet fastsætter gebyrerne for de eksisterende tilladelsesindehavere, som genansøger ved tilladelsens udløb.

Tilladelsesindehavere

Som skemaet nedenfor viser, valgte nogle tilladelsesindehavere i 2015 at indstille deres udbud, mens en række nye ansøgte om tilladelse.

2015	Online kasino	Væddemål
Antal ansøgninger	7	5
Udstedte tilladelser	3	3
Under behandling ind i 2016	4	2
Ophørte tilladelser	5	2
Igangværende tilladelser ultimo 2015	26	15

Det er vores forventning, at antallet af tilladelsesindehavere vil ligge på omtrent samme niveau i 2016, som det gjorde i 2015.

Den 1. januar 2016 havde 28 tilladelsesindehavere 26 tilladelser til onlinekasino og 15 tilladelser til væddemål. Året før havde 30 tilladelsesindehavere 28 tilladelser til onlinekasino og 15 tilladelser til væddemål.

De onlinekasinoer der havde tilladelse ved årsskiftet havde følgende størrelse i 2015,

- 9 tilladelser havde en BSI på under 5 mio. kr.
- 8 tilladelser havde en BSI på 5-25 mio. kr.
- 9 tilladelser havde en BSI på over 25 mio. kr.

Denne jævne fordeling for onlinekasinoernes størrelse var også gældende i 2013 og 2014.

De væddemål der havde tilladelse ved årsskiftet havde følgende størrelse i 2015,

- 4 tilladelser havde en BSI på under 5 mio. kr.
- 5 tilladelser havde en BSI på 5-25 mio. kr.
- 6 tilladelser havde en BSI på over 25 mio. kr.

Fra 2014 til 2015 er antallet af væddemålstilladelser med en BSI på over 25 mio. kr. steget fra 4 til 6.

Databaseret tilsyn

Vi gennemførte i 2014 en revision af tilladelsesindehavernes levering af data vedrørende de spil, som bliver afviklet på deres hjemmesider. Dette arbejde har medført, at vi nu er i stand til at bruge færre ressourcer på vores automatiserede basistilsyn, som er med til at sikre, at vi får de forventede data, og flere kræfter på at gennemgå udvalgte data mængder (datamining). Arbejdet er fortsat i opstartsfasen og vil løbende blive videreudviklet.

I foråret foretog vi en omfattende redigering og forbedring af vejledningen til rapportering af spil. I den forbindelse er enkelte krav, som der erfaringsmæssigt har hersket tvivl om, blevet tydeliggjort. Herudover blev der foretaget en væsentlig ændring af muligheden for at rapportere kasinospil og kontant pokerspil, hvilket betyder, at fra 1. januar 2016, skal alle kasinospil og kontante pokerspil rapporteres i sessioner. En session skal i denne sammenhæng forstås som den periode, en spiller eksempelvis har en spilleautomat åben, eller den periode en spiller sidder ved et pokerbord og spiller kontantspil. Vi forventer at fortsætte arbejdet med forbedring af vejledningerne vedrørende de tekniske krav i 2016.

Certificering

Vi arbejder løbende på at ensrette og effektivisere vores arbejdsgange i forsøget på at gøre overholdelse af reglerne lettere for vores tilladelsesindehavere. Vi har opdateret standardrapporterne til vores certificeringsprogram, herunder tilrettet layoutet samt tilføjet enkelte nye punkter, som fx muligheden for at give rapporterne unikke identifikationsnumre. Nogle af ændringerne er foretaget på baggrund af tilbagemeldinger fra tilladelsesindehavere og testvirksomheder.

I efteråret 2015 ændrede vi desuden proceduren for indlevering af certificeringsrapporter. Dette skal nu ske via en kontaktformular på vores hjemmeside blandt andet for at imødekomme et ønske fra flere tilladelsesindehavere om en krypteret kommunikationskanal.

Overvågning af det ulovlige onlinespilmarked

Som en del af vores generelle tilsyn overvåger vi løbende det ulovlige onlinespilmarked. I den forbindelse har vi fået foretaget en række automatiske udsøgninger på Internettet, hvilket har resulteret i en liste på 278 domæner, som vi efterfølgende har gennemgået. Resultatet af denne gennemgang er følgende:

Status	Antal	Procent
Med dansk tilladelse		
Tilladelsesindehaver	22	8 pct.
Uden dansk tilladelse		
Henstilling	71	26 pct.
Intet ulovligt konstateret	161	58 pct.
Irrelevant i forhold til spil	9	3 pct.
Hjemmesiden findes ikke	15	5 pct.
Total	278	100 pct.

Vi vurderede, at spiludbydere bag 71 domæner skulle have en henstilling, og af disse vedrørte ni udbud af ulovligt spil, mens de resterende 62 vedrørte ulovlig formidling af spil (spil, der burde være udbudt under en dansk tilladelse).

Ud over det automatiserede tilsyn modtager vi også anmeldelser og foretager selv en løbende manuel overvågning af Internettet. Dette har ligeledes afstedkommet en nærmere gennemgang af en række potentielt ulovlige hjemmesider og har i nogle tilfælde tilsvarende medført en henstilling.

Oversigt over antallet af anmeldelser og henstillinger, siden onlinespilmarkedet blev åbnet i 2012:

	Antal udsøgte hjemmesider	Anmeldelser	Antal henstillinger	Internet-blokeringer
2012	180	71	46	20
2013	7	73	23	0
2014	280	122	12	5
2015	0	74	40	0
I alt	467	340	121	25

Ud af 25 blokerede hjemmesider har 12 valgt at følge vores henstilling, hvorfor blokeringen er blevet ophævet for disse. De resterende 13 hjemmesider er fortsat blokeret.

FAKTA

Væddemål er spil, hvor deltagerne gætter på udfaldet af en begivenhed. Det er ikke kun væddemål om sportsbegivenheder, der er omfattet af begrebet.

Onlinekasinospil er eksempelvis roulette, blackjack, poker og spil på gevinstgivende spilleautomater. Udover de traditionelle kasinospil omfatter begrebet også de såkaldte ”kombinationsspil”, som er spil, der afgøres af en kombination af tilfældighed og færdighed. Spil, der enten afgøres alene ved tilfældighed, som fx lotterier, eller alene ved færdighed, er ikke omfattet.

Indtægtsbegrænsede tilladelser

Vi har oplevet en stigende interesse for de indtægtsbegrænsede tilladelser til onlinekasino og væddemål. Den stigende interesse vedrørte i særdeleshed udbud af spil på gevinstgivende spilleautomater i et onlinekasino samt roulette.

I løbet af 2015 har vi haft 11 tilladelsesindehavere af onlinekasino og væddemål under en indtægtsbegrænset tilladelse. Tallet dækker over seks spiludbydere af onlinekasino, hvoraf tre er traditionelle onlinekasinospil, og tre er SMS gættekonkurrencer. De resterende fem udbydere væddemål.

Som noget nyt har vi udstedt en indtægtsbegrænset tilladelse til puljevæddemål om den fremtidige værdi af finansielle aktiver. Dette er et nyt område at indgå væddemål på. Der er ikke tale om aktiehandel men alene om væddemål på den relative kursudvikling.

I 2015 blev lovforslaget om blandt andet en ny type tilladelse vedtaget. Den nye tilladelse er omsætningsbegrænset og målrettet udbud af puljevæddemål som eksempelvis managerspil. Det fremgår af loven, at skatteministeren fastsætter tidspunktet for, hvornår bestemmelsen vedrørende omsætningsbegrænsede tilladelse træder i kraft.

FAKTA

Spiludbydere med en årlig bruttospilindtægt på under 1 mio. kr. kan få en indtægtsbegrænset tilladelse af maksimalt et års varighed. I 2016 forventes det, at det bliver muligt at søge en omsætningsbegrænset tilladelse af maksimalt et års varighed i de tilfælde, hvor spilleomsætningen ikke overstiger 5 mio. kr. Det er desuden et krav, at tilbagebetalingsprocenten ikke må overstige 20 pct.

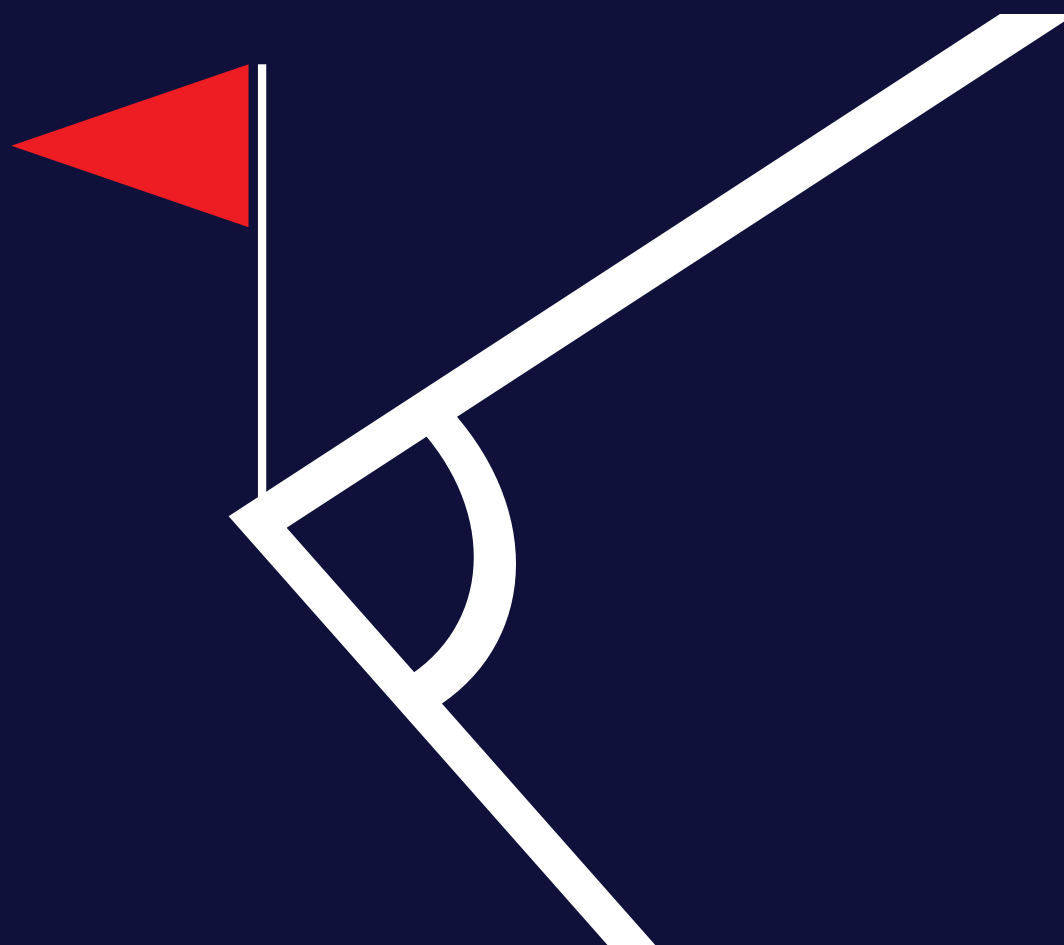

Spillemyndigheden

ANNUAL REPORT

2015

DK VERSION

TABLE OF CONTENTS

4	At eye level with the Director
7	About the Danish Gambling Authority
9	Values of the Danish Gambling Authority
11	Match-fixing
12	Money Laundering
13	Marketing practices
14	International cooperation
16	Impressions from company visits
17	Responsible gambling
19	2015 in figures
26	Charity lotteries
27	Land-based casinos
27	Lotteries
28	Public poker tournaments
28	Gaming machines
29	Inspection visits by Land-based Gambling
30	Betting and online casino

INTRODUCTION

AT EYE LEVEL WITH THE DIRECTOR
ABOUT THE DANISH GAMBLING AUTHORITY
VALUES OF THE DANISH GAMBLING AUTHORITY

AT EYE LEVEL WITH THE DIRECTOR

Birgitte Sand

Director of the Danish Gambling Authority

Birgitte Sand puts into words what has been on the agenda in 2015 and gives her take on what issues will shape 2016

Looking back, what was the headlines in 2015?

'Looking back, I can see that in many ways we achieved what we set out to do. We delivered what was demanded by us, so to speak, in relation to the legal market. We owe it to our stakeholders to supervise the market at all times and intervene if we believe our legislation is being violated. I definitely think we lived up to this responsibility. We confronted gambling providers who provided illegal gambling or advertised for gambling activities without a licence.

We have developed into a mature authority, in the sense that our routines are streamlined, our activities documented, and our organisation is solid.'

You have been heading the Danish Gambling Authority for eight years. What has been your biggest achievement?

'When I took up my position, we were a unit of about 40 staff members who had been working under the previous legislation having fulfilled the goals according to the rules of that time. We were efficient in terms of meeting our set objectives.

The introduction of the new Act on Gambling in 2012 was a dramatic change that partially liberalised the gambling market. A renewal of the old legislation had been long overdue and set in perspective, the market size and economic impact of the gambling market were far greater than one might have imagined. It also gave us an adequate basis for becoming an independent authority within the Ministry of Taxation. This has allowed us a proportionate scope of influence in own affairs, and our staffing level now matches the new legislation. In addition, our competencies have been considerably strengthened by highly skilled people. I can honestly say that the process has surpassed our expectations significantly.'

How would you characterise the Danish Gambling Authority today?

'We have created a remarkably good workplace, and our staff are thriving both professionally and collegially. In addition to the pleasure of witnessing how effectively we solve our tasks; I enjoy the fact that we like coming to work at the Danish Gambling Authority. We must never take that for granted. Job satisfaction does not appear on its own accord. So that's a gift I think we should appreciate and safeguard.'

Speaking of job satisfaction. In 2015, the Danish Gambling Authority defined its core values. Can you tell us a bit about them?

‘Once we started the process, putting our values into words was relatively easy, so I am proud of and pleased with the result. I think our values suit us extremely well, and I don’t feel they are cliches.

I am proud that such a relatively small authority that has such great responsibility and deals with such extensive legislation also has the energy to be visionary, which is one of our values. I very much experience that our staff members possess the required amount of daily reserves that it takes to be visionary.

Let’s shift the focus from internal to external identity. In your opinion, how does the wider community perceive the Danish Gambling Authority?

‘When we are abroad, both my colleagues and I experience that others think we are doing a really good job. Our legislation is widely known and enjoys recognition – also beyond the scope of Europe. We experience that a great number of gambling companies understand and respect our legislation. Several has specifically pointed out that “the Danish model” is an effective solution for handling online gambling. Therefore, while I obviously take this as a compliment to the Danish Parliament and its foresightedness by adopting such rules, I also take it as praise to the staff of the Danish Gambling Authority and their ability to enforce the rules and spread the word as widely as they have done.’

How does acting in international contexts add value to the Danish Gambling Authority?

‘I don’t think we should underestimate the value of being known, discussed, debated, seen, and heard in other countries. I think we should stand tall, venture abroad and be inspired – for many reasons. One particularly good reason is that many of our gambling companies are global, or at least internationally anchored. So in order to understand their business and engage in an updated, modern dialogue with them, we must understand the world in which they are acting.’

During the past year, you have been President of the International Association of Gaming Regulators (IAGR). What was your greatest achievement in that role?

‘Externally we entered into a cooperation agreement with the regional fora for gambling authorities – NAGRA (North American Gaming Regulators Association), GREF (Gaming Regulators European Forum) and GRAF (Gaming Regulators African Forum) – which endorsed their willingness to cooperate with IAGR to the extent that it makes sense and in areas in which we can benefit each other. So that was a big step, and I really hope that the agreement will be used moving forward to ultimately benefit players, underpin our international cooperation and the legalisation of the global gambling market. IAGR does an important piece of work, which also helps us as an authority.’

How does the Danish Gambling Authority approach licence holders, and what do you do to ensure smooth relations with them?

‘Our approach is essentially based on dialogue, in the sense that we assume that the gambling providers intend to conduct their business legally, and this is confirmed time and time again. Deliberate attempts to break the rules are truly the exception. Violations are usually due to a simple lack of awareness and understanding of our rules, and once we’ve pointed out the problem, the licence holders usually adapt in order to comply.

Our dialogue-based approach has proven to be a highly effective and positive way of preventing situations from escalating. As such, we usually find that our licencees are quite willing to cooperate – even in situations where they don’t necessarily fully agree.’

Some licence holders might feel your supervision is too restrictive. Is it?

‘I don’t generally focus on whether we are more or less restrictive. We aim to be as precise and correct in our enforcement of the existing rules as the Act requires. This also entails that we must adopt a balanced approach at all times. And that’s why I believe, for example, that reporting a gambling provider to the police isn’t particularly restrictive, if there are reasonable and correct grounds for doing so.’

A core task for the Danish Gambling Authority is to ensure that gambling is provided in a way that is reasonable, responsible and transparent. What have you especially focused on in 2015 in order to achieve this?

‘For instance, we’ve investigated the marketing practices used by gambling providers regarding bonus offers – the bonus schemes offered to players are quite impressive. It can be difficult for players to navigate, but the matter of the fact is that they have a right to a precise description of what they are getting themselves into. So it’s very important for us to ensure that any terms and conditions associated with a bonus are set out correctly.’

Let’s look ahead at the coming year. What are the key words for 2016?

And what are you especially looking forward to?

‘I suppose I’m most of all looking forward to meeting the expectations that go with being the mature authority we have now become. That means that the competencies we possess, the legislation we administer and the processes we have undergone have given us a solid basis for fulfilling many of the expectations people justifiably expect from an efficient authority operating in a market that is evolving daily. I expect and hope that we can continue to exchange knowledge and experiences with other jurisdictions and also still enjoy a constructive cooperation with gambling providers. Overall, I’m looking forward to continue performing our duties in a highly qualified way.’

Which special areas will be in the focus of the Danish Gambling Authority in 2016?

‘What’s fascinating about the area we administer is its tremendous ongoing development, and and that calls for flexibility and sharpness.

Looking at 2016, great many classic areas remain in focus. Take anti-money laundering – the FATF (Financial Action Task Force) will pay us a visit in Denmark towards the end of the year. Leading up to the visit, we must naturally be able to show unequivocally that Denmark complies with the requirements in the gambling area. In 2015, we discovered that a great many companies find this area quite difficult to comprehend and deal with.

The phenomenon of match-fixing has sadly enough gained an increasingly dominating position in the sporting world. In 2015, we learned a great deal about match-fixing problems around

the world and we hope as a regulator we will have a chance to positively contribute to limiting match-fixing within Denmark as much as possible.

In addition, in 2016 we naturally sustain our focus on marketing practices in the gambling industry – particularly on the marketing of bonus offers.

Another interesting event of 2016 will be a survey of problem gambling. It has been 10 years since a similar survey was published. In this regard, I am looking forward to exercising our valuable cooperation with the Danish treatment centres when interpreting the results of the survey and turning them into practical measures.

We will also see the start of a new three-year round of work in the European Commission’s Experts Group on Gambling. The first three years resulted in, inter alia marketing practice recommendations and, in particular, the signing of a cooperation agreement between the participating EEA Member States. I see both initiatives as a highly positive, encouraging and relevant result of the efforts in Brussels, and I’m looking forward to the upcoming three years, during which we will continue to look at areas in which we can exchange knowledge and work collectively towards the goal of finding ways to benefit players and support a legal gambling market.

As in 2015, I am indeed also looking forward to DGA gaining new relations while continuing our excellent relations with other authorities and business partners.’

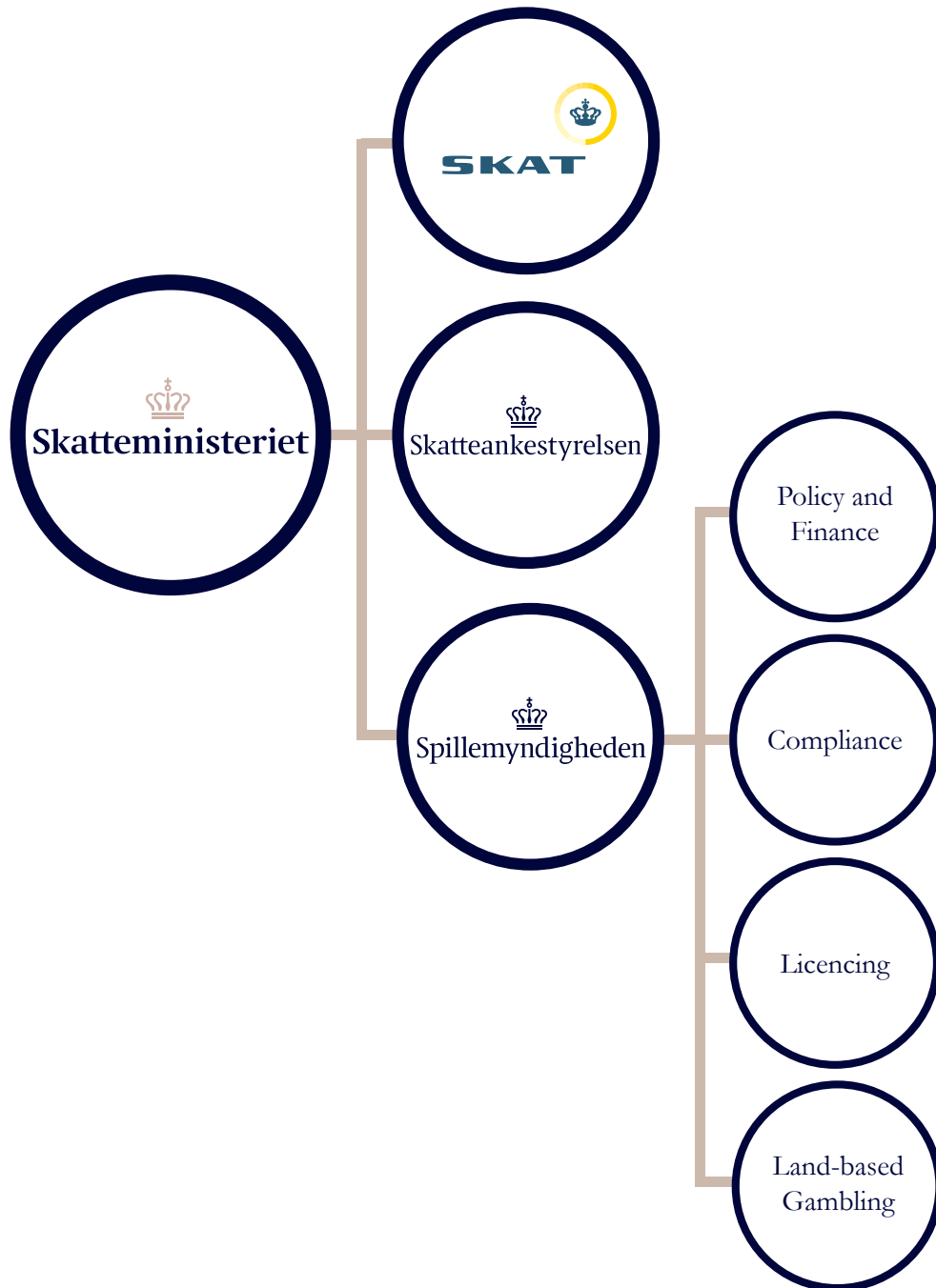
At the end of the year, the Danish Gambling Authority will be relocating from Copenhagen to Odense. What are your thoughts about the move, including retaining staff and skills?

‘Moving most authorities from one building to another is not in itself a major challenge. The difficulties arises when the moving distance is so considerable that we risk losing employees that may decide to look for new jobs closer to home. This is clearly and without a doubt one of the biggest challenges for us as an authority seen from an internal perspective. Competency retention will always be the basis for our ability to deliver precisely the results we’ve been talking about. Therefore, this will be a crucial focus for me in 2016 as in coming years. I expect to see a mature authority navigate its way through both calm and stormy seas. I am confident that we will do our utmost, even if our resources and competencies are put to the test.’

ABOUT THE DANISH GAMBLING AUTHORITY

The Danish Gambling Authority is an executive authority and part of the Ministry of Taxation.

In 2015, we changed our internal structure in order to optimise our resources and competencies as well as to ensure uniformity and cohesion in the way we solve our tasks. The reorganisation primarily affected the two former divisions “Legal” and “Compliance and Licencing”, which were split and replaced by the “Licencing” and “Compliance” divisions respectively. Moreover, the two former regional enforcement units were merged into one unit, Land-based Gambling.

Responsibilities

We are responsible for securing an orderly and regulated gambling market in Denmark, in which players are protected against unfair and illegal gambling activities.

Our key tasks include:

- issuing and managing licences for the provision of gambling activities
- supervising gambling providers and conducting surveillance of the gambling market
- information activities and international cooperation.

We are almost exclusively financed through the fees paid by gambling providers to which we issue licences and whose activities we supervise. In addition, we receive a small government grant. In 2015, we had a total budget of approx. DKK 65 million.

Staff

In 2015, the Danish Gambling Authority had in average 78 full-time employees (FTE) of which the majority work from the three divisions located at the Copenhagen headquarters. Most of the employees belonging to the fourth division, Land-based Gambling, work from different locations spread across Denmark, in order to be close to their geographically defined area of work.

Women	53 %
Men	47 %
25-34 years	23 %
35-44 years	15 %
45-54 years	34 %
55-64 years	29 %

As of November 2015, percentage of FTE.

Information activities

In 2015, we participated for the first time at the People's Political Festival ("Folkemødet"), held on the island "Bornholm". During the event, we organised happenings and talked about problem gambling, the gambling market in figures and gambling regulation. We were met with great interest from visitors posing a wide range of questions and representing more or less all ages having a chance to meet managers and staff from the Danish Gambling Authority. We spoke with almost 1,000 people who showed a broad interest in a range of gambling issues from how gambling may be promoted to how players might exclude themselves from online gambling.

For the first time we also participated in the Cultural Night ("Kulturnatten") in Copenhagen under the heading: The Danish Gambling Authority – who we are and what we do. Many visitors decided to stop by our stand at the Ministry of Taxation to learn about the gambling market in general, responsible gambling, and how gaming machines operate.

Both events were an excellent way of achieving a more direct, informal contact with especially interested visitors as well as other exhibitors associated with the gambling market.

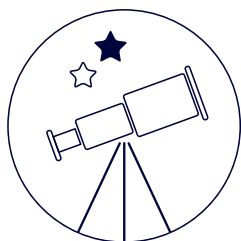
Relocation

In March 2015, we moved from our offices in Høje-Taastrup to our new premises in central Copenhagen, which were designed to accommodate our tasks and internal organisation.

In the autumn of 2015, the government announced its plan to relocate government jobs to other regions of Denmark. As part of the government's plan, the Danish Gambling Authority will move to Odense in 2016. At the time of writing, the exact new address is unknown.

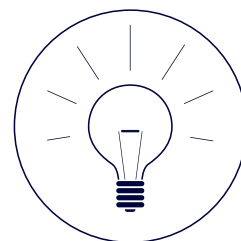
VALUES OF THE DANISH GAMBLING AUTHORITY

The Danish Gambling Authority aims at promoting a responsible, fair and well-regulated gambling market to the benefit of players, operators and society. Our approach is characterised by openness and dialogue. Development and new trends within the world of gambling require high expertise, and the many exciting and challenging tasks go hand-in-hand with our high level of professionalism. Job satisfaction, curiosity, and dedication lead to good results.

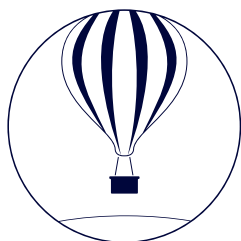
WE ARE VISIONARY

The Danish Gambling Authority is at the forefront of industry developments and dares to break new grounds. We are open to new perspectives in our supervision and maintain ongoing dialogue with our stakeholders. Gambling is internationally anchored, thus focus on the developments of gambling in other countries is a prerequisite.

WE ARE COMPETENT

The Danish Gambling Authority takes pride in supervising gambling providers in a competent manner. We take a professional approach to our work and we are experts in our field. We build our administration on a high level of professionalism and dedication.

WE HAVE ROOM FOR DIFFERENCES

The Danish Gambling Authority has room for differences, which means that we allow for diversity and are open to new ideas. We highly prioritise team spirit, well-being and trust. Mutual respect is an important starting point for the way we solve our tasks.

WE ENSURE FAIRNESS

The Danish Gambling Authority takes responsibility for a well-regulated and fair gambling market. We focus on the protection of players as well as the protection of children, young people and other vulnerable people. We strive to provide information and guidance on how to remain within the framework for legal gambling.

FOCAL AREAS

MATCH-FIXING
MONEY LAUNDERING
MARKETING PRACTICES
INTERNATIONAL COOPERATION
IMPRESSIONS FROM COMPANY VISITS
RESPONSIBLE GAMBLING
2015 IN FIGURES

MATCH-FIXING

Denmark signed a new international convention against match-fixing in 2014. Since then, the Ministry of Taxation and the Danish Gambling Authority have concentrated on the legislative consequences of the new convention.

In addition, the Danish Act on Gambling was amended in late 2015 to empower the Danish Minister for Taxation, as of January 1, 2016, to lay down rules partly on measures to prevent match-fixing, partly on the imposition of duties on licence holders to report to the Danish Gambling Authority.

The Ministry of Culture is in the process of implementing the convention against match-fixing in areas of which the Danish Gambling Authority is not responsible. A national platform has been established for this purpose, and is placed at Anti Doping Denmark (“ADD”), which is an independent institution belonging to the Ministry of Culture. In conjunction with the national platform a forum for cooperation has been set up with participation from ADD, the Ministry of Culture, the Danish Gambling Authority, the National Police, the State Prosecutor for Serious Economic and International Crime (“SØIK”), the Danish Online Gambling Association (“DOGA”), Danske Licens Spil A/S, the Danish Football Union (“DBU”) and the Danish Sports Association (“DIF”).

In addition to the legislative consequences of the convention against match-fixing, we have concentrated on the measures taken by licence holders to reduce the risks of match-fixing through a project focused on the systems and procedures that licence holders have introduced for this purpose. Generally, we were satisfied with the quality of the measures implemented by the licence holders and henceforth, the Danish Gambling Authority will be focusing on the actual application of these measures.

In 2015, the Danish Gambling Authority took part in a conference within the EPAS network (Enlarged Partial Agreement on Sport), whose objective is to promote sports and the positive values of sports. The network, which was established within the Council of Europe, has inter alia been involved in drafting the Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions, which Denmark signed in 2014. The conference targeted the shared challenges faced by the world of sports and the gambling industry, which were discussed among representatives of sports organisations and gambling supervisory authorities.

We look forward to the continued cooperation in this area and retain focus on our contribution to eradicating match-fixing.

MONEY LAUNDERING

At present, only gambling providers of casino services fall under the rules concerning measures to prevent money laundering of proceeds from crime and financing of terrorism.

Implementing the Fourth Money Laundering Directive

2015 was a year of anticipation regarding the final adoption of a new EU Directive, the Fourth Anti-Money Laundering Directive, and its potential implications for the Danish gambling market. The directive was adopted May 20, 2015, and Denmark has until June 26, 2017 for implementation. Following this directive, all areas of gambling will be covered by the rules on prevention of money laundering and financing of terrorism. However, it will be possible to exempt particular areas of gambling based on a specific risk assessment.

Anti-money laundering strategy

In 2015, we adopted a new strategy for our supervision of potential money laundering, which will be implemented through a number of initiatives in 2016. The purpose of the strategy is to reinforce anti-money laundering supervision and enhance compliance with all regulations. The strategy will set the course for the upcoming years of activity regarding anti-money laundering within the Danish Gambling Authority, thus forming the basis for the authority's priorities in the area. The initiatives include reviews of the licence holders' internal anti-money laundering guidelines and procedures including their monitoring, investigation and reporting duties, supported by data from the control system of the Danish Gambling Authority.

Dialogue with licence holders

Our continuous supervision of the licence holders who are subject to anti-money laundering regulations prompted greater focus on guidance initiatives in 2015. We have, for example, provided guidance at company visits and contact committee meetings. The State Prosecutor for Serious Economic and International Crime took part in one of the contact committee meetings contributing with valuable insights into their anti-money laundering efforts.

Internal training

We have prioritized internal training in the anti-money laundering area and in this regard, a staff member has been stationed at the Money Laundering Secretariat for a period. The Secretariat is a financial intelligence unit and part of the State Prosecutor's organisation. In addition, a large number of the Danish Gambling Authority's staff has participated in an internal course to sharpen

their awareness of the rules on measures to prevent money laundering of proceeds from crime as well as financing of terrorism.

Upcoming FATF visit and participation in working groups

Denmark is a member of the Financial Action Task Force (FATF), an interstate cooperation forum fighting against money laundering, terrorism financing and dissemination of mass destruction weapons. In November 2015, a FATF project was formed, chaired by the Danish Financial Supervisory Authority (FSA), to prepare the material requested by FATF prior to their evaluation of Denmark in 2016. The project includes seven working groups, of which the Danish Gambling Authority takes part in two, concerning national risk assessments and national collaboration as well as supervision. The participants in the project include the Danish FSA, the Business Authority, the State Prosecutor for Serious Economic and International Crime, the Danish Bar and Law Society, the Security and Intelligence Service, the Ministry of Justice, the Ministry of Foreign Affairs, the National Tax Authority, and the Danish Gambling Authority. The last time FAFT carried out an evaluation of Denmark was back in 2006.

Collaboration with other authorities

We are part of the Danish Anti-Money Laundering Forum, which is responsible for coordinating authority initiatives regarding anti-money laundering as well as the forthcoming FATF evaluation. The Anti-Money Laundering Forum consists of the Danish FSA, the Business Authority, the State Prosecutor for Serious Economic and International Crime, the Danish Bar and Law Society, the Security and Intelligence Service (which has observer status), the Ministry of Justice, the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Taxation, the National Tax Authority, and the Danish Gambling Authority. The Forum usually convenes three times a year, but may have additional meetings if required.

Furthermore, our Nordic gambling authority cooperation provides opportunities to share experience. For example, the Nordic gambling authorities discussed issues relating to the implementation of the Fourth Money Laundering Directive at the yearly meeting in 2015.

Finally, we have initiated a formal working relationship with the State Prosecutor for Serious Economic and International Crime in order to strengthen and maintain the knowledge base of both authorities.

MARKETING PRACTICES

In 2015, we formulated an actual strategy for the Danish Gambling Authority's supervision of marketing practices in the areas of gambling. The intention of the strategy is to enhance our visibility towards both licence holders and players in relation to marketing issues.

Based on the strategy, we have worked on strengthening our cooperation with other national and international authorities. This has led to the establishment of a cooperation with the secretariat of the Consumer Complaints Board, the Danish Radio and Television Board and the Telecommunications Complaint Board as well as with TV2 Jura. Going forward, we will convene an annual cooperation meeting with these authorities and entities. We have also maintained our constructive cooperation with the Consumer Ombudsman by continuing the series of contact committee meetings in 2015. The practice of the Consumer Ombudsman offers relevant interpretational insight concerning promotional measures, which are useful when the Danish Gambling Authority supervises the marketing practices of licence holders.

In addition, we implemented an enforcement project concerning marketing practices for bonus offers on the licence holders' own domains. In 2014, we clarified our guidelines on marketing of bonus offers, particularly highlighting the demarcation between banner ads and marketing on own website. The purpose of the project was to clarify whether licence holders comply with regulations, including our guidelines, which state that bonus offers must be clearly marketed on licence holders' own website. The project also helped strengthening consumer protection in the area, as gambling for money must be transparent and responsible.

As a result of the enforcement project, the Danish Gambling Authority initiated 22 consultative procedures, towards 22 licence holders, concerning the marketing of bonus offers on own website. Subsequently, we have engaged in a dialogue with the licence holders in question to ensure that they will comply with the rules in the future. In our experience the area of marketing practices require ongoing attention and it will therefore remain a key focus area.

FACTS

Sections 33 and 36 of the Danish Act on Gambling contain rules on marketing of gambling.

The Executive Orders governing betting and online casino contain similar provisions regarding the marketing of bonus offers. All conditions relating to a bonus offer must be disclosed clearly and precisely in immediate proximity to the offer.

The Danish Marketing Practices Act contains rules covering spam and misleading content. The Consumer Ombudsman supervises compliance with the Marketing Practices Act.

INTERNATIONAL COOPERATION

International cooperation remains a high priority for the Danish Gambling Authority. Thus, in 2015 we participated in a number of conferences and task forces and visited various authorities and companies to increase our knowledge of the international gambling market including developments in technology and legislative areas.

In 2015, we also received a number of enquiries from other jurisdictions covering a wide range of topics from surveillance of the gambling market to how we differentiate between gambling arcades and land-based casinos. In our experience, this exchange of information with other gambling regulators regarding rules and the application hereof is fundamental to the process of legalising gambling markets, thus combating illegal gambling operations in the process.

The Expert Group on Gambling Services

We take part in an EU Expert Group on online gambling services together with the Ministry of Taxation. The Group is established by the European Commission and is tasked, inter alia to exchange experiences and examples of good practices among the individual EU/EEA Member States. The Expert Group recently concluded its three-year term, which has been extended by another three years. As part of the group's work, the Director of the Danish Gambling Authority signed an agreement on 27 November, 2015 concerning administrative cooperation through the exchange of information and experience between the relevant authorities in the other Member States. In the opinion of the Danish Gambling Authority, the declaration, known as the 'Cooperation Arrangement', sends an important, positive signal about cross-border authority cooperation and establishes a valuable framework for the exchange of information (gateways).

The Expert Group typically conducts quarterly meetings. The agenda items range from protection of consumers and anti-money laundering to match-fixing, technical requirements and data requirements for gambling operators. During the meetings, we share our experiences with implementation of the partial liberalisation of the Danish gambling market, including presentations on technical requirements set for gambling providers, our preparation of joint standards, and our involvement in the Multi-Jurisdictional Testing Framework (MJTF), which has been developed in the context of the International Association of Gaming Regulators (IAGR).

International Association of Gaming Regulators

From October, 2014 to October, 2015, the Director of the Danish Gambling Authority upheld the one-year position as President of IAGR. The organisation includes approx. 65 gambling jurisdictions worldwide.

The Board of IAGR has, during this period, inter alia worked on:

- signing a cooperation agreement with the Gaming Regulators European Forum (GREF), the Gaming Regulators African Forum (GRAF) and the North American Gaming Regulators Association (NAGRA) focusing on strategic issues of common interest; using synergies to implement joint activities; promoting one another's events and conferences; and knowledge sharing between the organizations
- enhancing the sharing of knowledge and experiences through for example webinars
- Enlarging the membership base, with special focus on a higher inclusion of South and Central America.

The Danish Gambling Authority's participation in IAGR contributes effectively to spread the word about the Danish gambling legislation as well as to build and sustain an efficient network in order to match the gambling providers' widespread coverage and increase the knowledge on the latest developments in gambling.

We have worked with colleagues from the Isle of Man, Alderney and the UK Gambling Commission to prepare the MJTF. The standard has been published on IAGR's website and contains testing requirements for random number generators. The standard provides multi-national gambling providers with the possibility of minimising the number of gaming system tests. Over the next few years, a series of new common standards is expected to be published for other core areas for testing gaming systems, including standards for game fairness rules, change programmes and information security. Birgitte Sand will continue as a member of the IAGR Board of Trustees in 2016.

Gaming Regulators European Forum (GREF)

We are also involved in other international organisations. Once again, the Danish Gambling Authority took part in the annual GREF conference. The main topics on the agenda of the conference were problem gambling, money laundering and match-fixing.

For many years, we have contributed with input to GREF's gambling statistics and worked on the task force that collects voluntary statistical reports from Member States. Without these gambling data reports, cross-jurisdiction comparisons of the European markets would be almost impossible.

»Externally we entered into a cooperation agreement with the regional fora for gambling authorities – NAGRA, GREF and GRAF – which endorsed their willingness to cooperate with IAGR to the extent that it makes sense and in areas in which we can benefit each other. So that was a big step, and I really hope that the agreement will be used moving forward to ultimately benefit players, underpin our international cooperation and the legalisation of the global gambling market. IAGR does an important piece of work, which also helps us as an authority«

Director of the Danish Gambling Authority, Birgitte Sand

Bilateral collaboration agreements

In May 2015, we entered bilateral collaboration agreements with France and the United Kingdom. The agreements cover, inter alia anti-money laundering measures, gambling account management, supervision of marketing practices, consumer protection and problem gambling prevention.

We have already entered bilateral collaboration agreements with Alderney, Gibraltar, the Isle of Man, Malta, and Jersey. The agreements further support the already existing cooperation between the authorities that has arisen due to our “common” licence holders.

Longstanding Nordic cooperation

We participate in the annual meeting of Nordic directors where we discuss gambling topics relevant to the Nordic countries. This year’s meeting was held in Sweden, and the debate was centered on eSport, including background, target groups, and risks.

A meeting at Nordic employee level is held as a counterpart to the meeting of Nordic directors, and this meeting was also held in Sweden this year focusing on marketing, match-fixing and national platforms, implementation of the Fourth Money Laundering Directive, and the exclusion of gambling providers without licences.

Company visits

We visited a number of our licence holders’ companies variously located in Denmark, UK and Malta. The visits give us unique insight into the different companies and their various routines and approaches as well as the opportunity to discuss relevant issues and development trends. At all company visits the Danish Gambling Authority was met with pronounced courtesy from the hosts and a willingness to present and talk about their businesses.

Conference visits

We regularly participate in various conferences around the world. As well as honing our skills, these trips provide us with a unique opportunity to build and maintain important networks in regards to many of our stakeholders. Moreover, the trips contribute to a comprehensive, up-to-date picture of recent developments in the gambling industry.

IMPRESSIONS FROM COMPANY VISITS

During the course of the past four years, we have visited several companies with the aim of getting better acquainted with our licence holders. Gaining better 'inside' knowledge of a gambling provider is key to the practical implementation of our supervisory duties, increasing our professional competencies and strengthening the personal relationships.

A typical visit includes a structural review of the company or group, an introduction to executive staff and a presentation of the company's various divisions. Depending on the challenges we or the company have come across in relation to their provision of games on the Danish market, we are open to discuss specific issues and more general topics.

We always encounter courtesy and openness and often experience an international composition of the customer service departments, where we have the opportunity to greet Danish-speaking employees.

Hence, we will continue our company visits in 2016, visiting new licence holders as well as those we already know.

RESPONSIBLE GAMBLING

We aim at ensuring that gambling for money is conducted in a responsible way. We primarily conduct qualified supervision of the gambling market. As an authority, it is also our task to ensure knowledge sharing and dialogue between authorities involved, the gambling industry, and the institutions working with treatment, prevention, and research on problem gambling.

Studies on problem gambling

The parties who originally negotiated the proposal for a Danish Act on Gambling decided in 2014 that four studies on problem gambling should be conducted in 2015-2016. SFI, the Danish National Centre for Social Research, is responsible for conducting the new studies and the Danish Gambling Authority is a member of the working group.

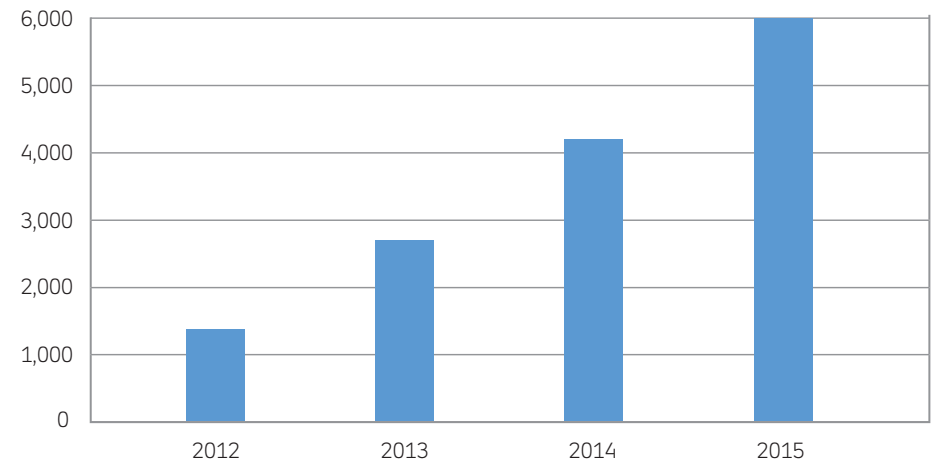
The four studies consist of two prevalence studies focusing on adults (18-74 years) and youth (12-17 years) respectively and two studies that follow up on the young people and adults who were identified as problem gamblers in the latest survey on problem gambling dating back to 2006.

The aim of the studies is, inter alia to provide an up-to-date picture of problem gambling in Denmark. We also expect the studies to identify any special challenges related to protecting gamblers in order to incorporate this knowledge into our future supervision of the Danish gambling market.

Register of Self-Excluded Players (“ROFUS” in Danish)

In 2015, ROFUS consisted of almost 6,000 registered users, an increase of approx. 40 per cent relative to 2014. Approx. 75 per cent of the registered users were men and approx. 60 per cent of the total number registered were aged 20-39. The number of users has increased steadily by 125 per cent a month since June 2012.

Development in number of registered users

Approx. 70 per cent of all users took advantage of the opportunity to exclude themselves definitively – 21 per cent of whom had been registered in ROFUS for one year or more.

24-hour stop button feature

In the autumn of 2015, we added a 24-hour self-exclusion feature – an important expansion of the ROFUS register.

The exclusion period allows players to take a short, immediate break from gambling. Thus, the feature does not require the player to decide whether to make a substantial change of his or her gambling habits. The aim is to enable players not currently registered in ROFUS, possibly because they find a lengthy exclusion period too invasive, to take advantage of a 24-hour exclusion period.

To make the function as user-friendly and accessible as possible for players, a “stop” button feature was added on our website linking directly to ROFUS.

New ROFUS logo

We expect to revisit the “stop” button feature with further initiatives creating focus and raising awareness regarding ROFUS. Alongside, we have designed a special ROFUS logo to better draw the players' attention to the register.

Treatment for problem gambling using the Danish Gambling Authority's website

It is possible to look for and locate information about problem gambling treatment directly through the website of the Danish Gambling Authority.

By typing their home address in a search field, users will be presented with a map and a list of available treatment options categorised by distance from their chosen address. Users can also refine their search to only show treatment centres offering individual treatment or family therapy.

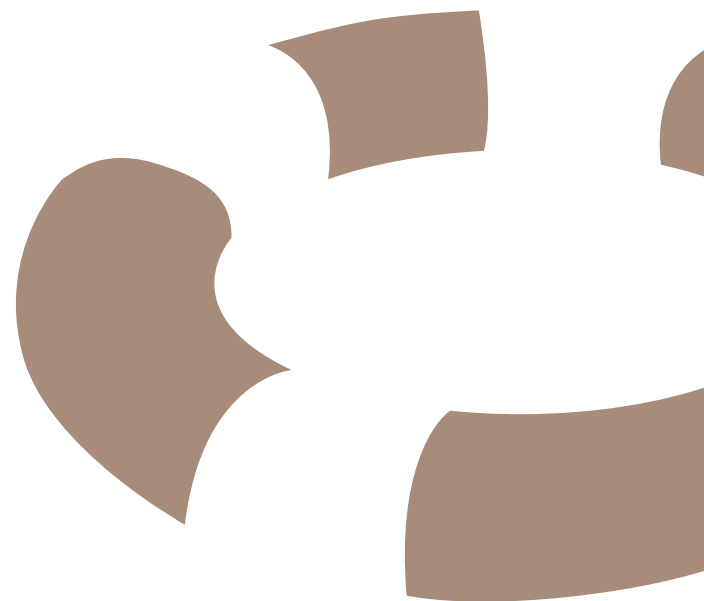
Treatment options contain a description of the available treatment types, staff, contact details, etc.

Only treatment centres that receive funding from the Ministry of Health for treating problem gambling have access to the portal. The treatment centres maintain the information on the portal themselves.

Problem gambling network

The problem gambling network consists of representatives from relevant authorities, gambling industry trade organisations, “Danske Lotteri Spil”, “Klasselotteriet” and institutions that receive funds from the Ministry of Health to treat, prevent or conduct research on problem gambling.

The network, which was established by the Danish Gambling Authority back in 2012, meets quarterly to focus on knowledge sharing and dialogue on problem gambling and protection of players. In 2015, the network concentrated specifically on marketing practices and the ongoing work involving the four new studies on problem gambling.

ROFUS

Spillemyndigheden

2015 IN FIGURES*

General trends in gambling

The Gross Gaming Revenue (GGR) is the players' stakes less winnings. Therefore, the GGR reflects how much players actually spend on gambling activities and consequently their losses.

Development in spending on gambling activities is shown by types in Table 1. In terms of gambling expenditure, the four biggest types are lotteries, betting, gaming machines and online casino. In line with developments during the past few years, the players' expenditure on betting and online casino increased significantly in 2015. In addition, there was a rise in expenditure to lotteries, gaming machines and land-based casinos in 2015 after a period of declining revenues from the three categories both in 2013 and 2014.

Thus, the total expenditure to regulated gambling rose from DKK 7,755 million in 2014 to DKK 8,385 million in 2015, corresponding to a gambling expense in 2015 of about DKK 1,870 per person in Denmark above 18 years of age.

Table 1: Spending on gambling activities shown by types (DKK m)

	2012	2013	2014	2015
All regulated games	7,500	7,575	7,755	8,385
Lotteries	3,145	3,100	2,940	3,015
Gaming machines	1,820	1,630	1,505	1,555
Betting	1,175	1,385	1,780	2,030
Online casino	870	990	1,075	1,325
Land-based casinos	345	335	325	340
Horse racing	145	135	130	120

Source: Tax returns, Danske Lotteri Spil A/S, Klasselotteriet A/S and in-house statistics.

Table 2 shows annual growth in gambling expenditures. Over the past three years, the growth in expenditure to online casino and betting has been substantial with annual growth rates generally above 10 per cent. In 2013 and 2014, the annual betting growth rate was in the region of 20-30 per cent, while the online casino growth rate was around 10 per cent. In 2015, online casino expenditure rose by more than 20 per cent while betting growth slowed down a bit. Thus, online casino has assumed the position as the gambling type with the largest GGR growth rate.

* Due to rounding, the sum of certain elements of tables and figures may vary from the total

Table 2: Annual gambling expenditure growth rates (per cent)

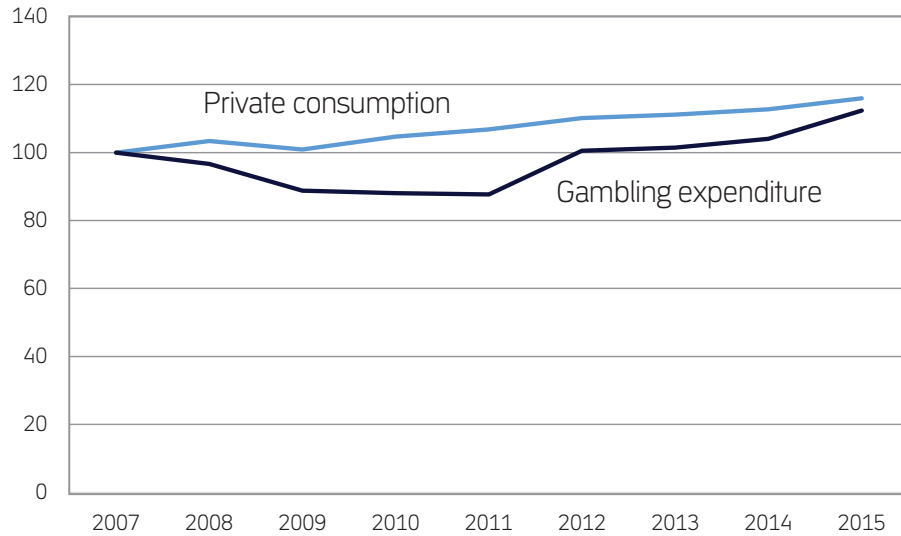
	2013	2014	2015
All regulated games	1.0 %	2.4 %	8.1 %
Lotteries	-1.4 %	-5.2 %	2.6 %
Gaming machines	-10.4 %	-7.7 %	3.3 %
Betting	17.9 %	28.5 %	14.0 %
Online casino	13.8 %	8.6 %	23.3 %
Land-based casinos	-2.9 %	-3.0 %	4.6 %
Horse racing	-6.9 %	-3.7 %	-7.7 %

After some years of decline, lotteries and gaming machines reached a growth of about 3 per cent in 2015. The growth in these two gambling types is the main reason for the 8 per cent growth rate in aggregate gambling expenditure in 2015, distinctly above the level of 1-2 per cent in 2013 and 2014.

The growth in gambling expenditure may reflect the general optimism of Danish consumers in 2015. This optimism is expressed e.g. by the monthly consumer confidence rates published by Statistics Denmark, which over the course of 2015 reached levels unseen since the beginning of 2006.

Usually, there is a strong correlation between consumer confidence and developments in gambling expenditure. Thus, the expenditure will typically rise steeply in times when consumer confidence is high and plummet when consumer confidence is low. In addition, the distinct growth should be viewed in light of the general weak or negative growth in gambling expenditure over the past ten years. However, we saw a rise in expenditure by about 15 per cent in 2012 driven by the liberalisation of betting and online casino, which moved gambling activity from the unregulated to the regulated market.

Figure 1: Indexed rise in gambling expenditure and consumer spending (2007 = index 100)

Source: Tax returns, "Danske Spil A/S", "Klasselotteriet A/S", Statistics Denmark and in-house statistics. For 2015 private consumption has been calculated as consensus expectations from the major organisations that have updated their forecasts in 2016. The consensus expectations are based on estimates by "Danske Bank", the Confederation of Danish Industry ("DI"), the European Union and the Danish Council of Economic Advisers ("Det Økonomiske Råd").

Figure 1 shows the indexed development in total private consumption in the period 2007-2015. The figure shows that the private consumption has grown more than the gambling expenditure since 2007. Thus, private consumption has risen by 16 per cent since 2007, while gambling expenditure has risen by 12 per cent, meaning that gambling expenditure in 2015 accounted for a slightly lower share of total private consumption than in 2007. Specifically, gambling expenditure in 2015 was 0.90 per cent of private consumption, while it was 0.93 per cent in 2007. In that light, the expansion of the gambling market after the liberalisation of betting and online casino has not had any noticeable impact on the total gambling expenditure.

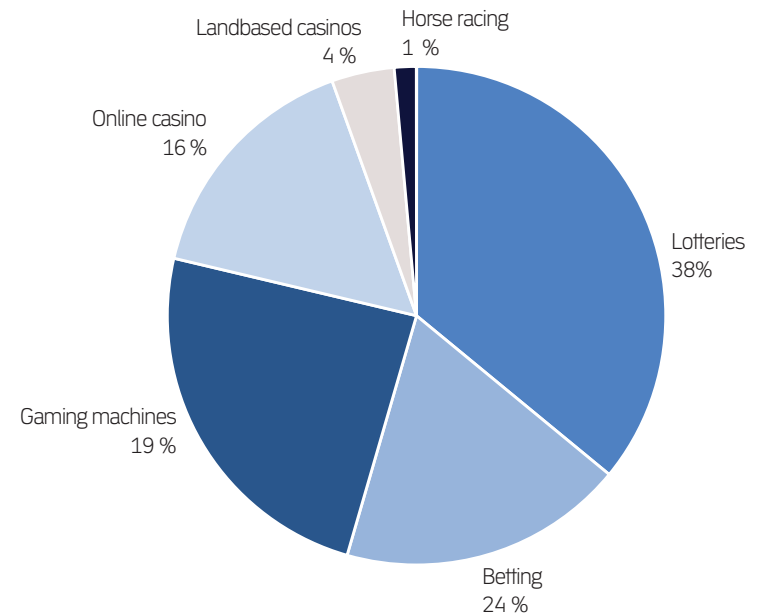
Altogether, lotteries at 36 per cent of the total GGR in 2015 continues to be the biggest gambling type in Denmark. The total market share of lotteries and gaming machines was 55 per cent in 2015 compared to 68 per cent in 2012. Betting and online casino attained a market share of 40 per cent in 2015 against 28 per cent in 2012.

Table 3: Market share – types of gambling (per cent)

	2012	2013	2014	2015
Lotteries	42 %	41 %	38 %	36 %
Gaming machines	24 %	22 %	19 %	19 %
Betting	16 %	18 %	23 %	24 %
Online casino	12 %	13 %	14 %	16 %
Land-based casinos	5 %	4 %	4 %	4 %
Horse racing	2 %	2 %	2 %	1 %

Source: Table 1 and in-house statistics

Figure 2: Market share of the particular types of gambling

Lotteries

Lotteries consist of the monopoly lotteries provided by “Danske Lotteri Spil A/S” and three class lotteries, “Klasselotteriet”, “Almindeligt Dansk Vare- og Industrilotteri” and “Landbrugslotteriet”. Additionally, charity lotteries are provided.

“Danske Lotteri Spil” (DLO) dominates the lottery market, having a market share of about 80 per cent. The bulk of DLO’s turnover is generated by Lotto, including Saturday Lotto, Wednesday Lotto, Euro Jackpot and the related Joker games, which hold a total market share of approx. 66 per cent. The second largest lottery type is class lotteries, while scratch tickets is coming in as third. The other lottery types are very small, and games like Keno, Bingo and other brands have a total market share of less than 5 per cent. The proportion of the market share held by the particular lottery types have been relatively constant the past few years.

Table 4: Breakdown of expenditures on lottery types

	2013		2014		2015	
	GGR	share	GGR	share	GGR	share
Lotto incl. Joker and Euro Jackpot	2,085	67 %	1,975	67 %	2,050	68 %
Scratch games	290	9 %	275	9 %	265	9 %
Keno	60	2 %	45	2 %	55	2 %
Bingo incl. Boxen	65	2 %	50	2 %	45	1 %
Class lotteries	310	10 %	315	11 %	320	11 %
Charity lotteries	280	9 %	280	10 %	280	9 %
Total	3,090		2,940		3,015	

Source: Tax returns, “Danske Spil A/S”, “Klasselotteriet A/S”, in-house statistics

Overall, the three class lotteries, “Klasselotteriet”, “Almindeligt Dansk Vare- og Industrilotteri”, and “Landbrugslotteriet”, have registered moderate growth in their aggregated GGR since 2012 and their total market share is 11 per cent.

The charity lotteries, which have a total market share of 9 per cent, consist of a wide variety of lotteries that distribute revenues for charitable purposes. In 2015, permission was issued to 672 charity lotteries with sales exceeding DKK 20,000, while 916 lotteries were registered in the category having sales of less than DKK 20,000.

Betting and online casinos

The growth in GGR for both betting and online casinos has been significant since 2012, with total GGR for the two areas amounting to DKK 3,355 million in 2015 – DKK 2,030 million generated by betting and DKK 1,325 million by online casino gambling.

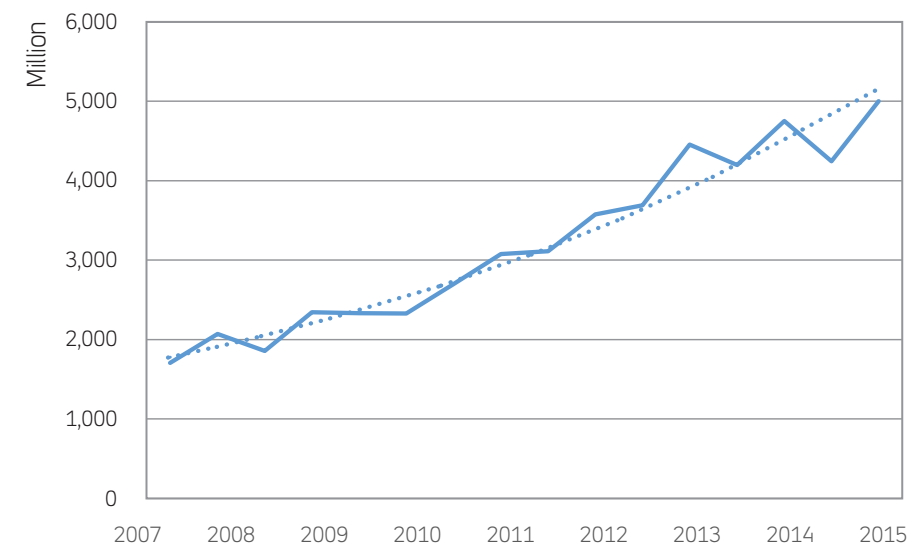
In the period 2012-2015, GGR increased as follows:

- approx. DKK 850 million, equivalent to about 70 per cent, for betting
- approx. DKK 450 million, equivalent to about 50 per cent, for online casinos.

Development in betting

In the period from Q1 2012 to Q4 2015, quarterly betting turnover (fixed odds and pool betting) rose from about DKK 1.7 billion to about DKK 5.0 billion, equivalent to a growth rate of approx. 190 per cent. In general, the turnover growth has been distinctly positive, though there have been quarters with weak or negative turnover growth.

Figure 3: Betting turnover

Source: Tax returns and in-house statistics

The strongest growth in betting turnover is normally registered in the fourth quarter of the year, presumably because this quarter features most activity in the international football leagues. The other quarters are generally more affected by winter and summer breaks in the most important football tournaments. In 2012 and 2014, the turnover increased temporarily in connection with the European and World Football Championships, primarily in the Q2 figures for the two years.

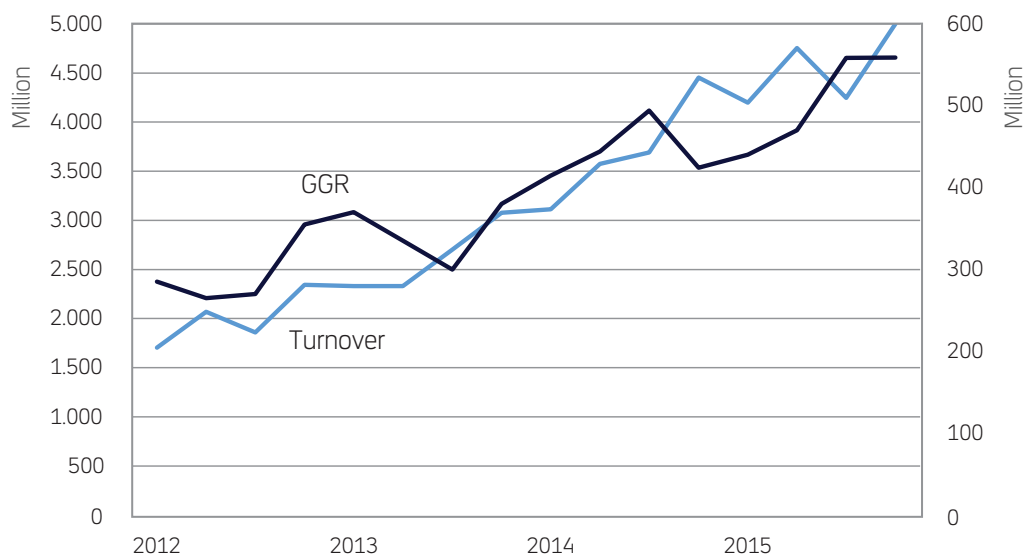
Table 5: Turnover growth relative to the preceding quarter (per cent)

	2012	2013	2014	2015
Q1		0 %	1 %	-6 %
Q2	21 %	0 %	15 %	13 %
Q3	-10 %	16 %	3 %	-11 %
Q4	26 %	14 %	21 %	18 %

Betting GGR

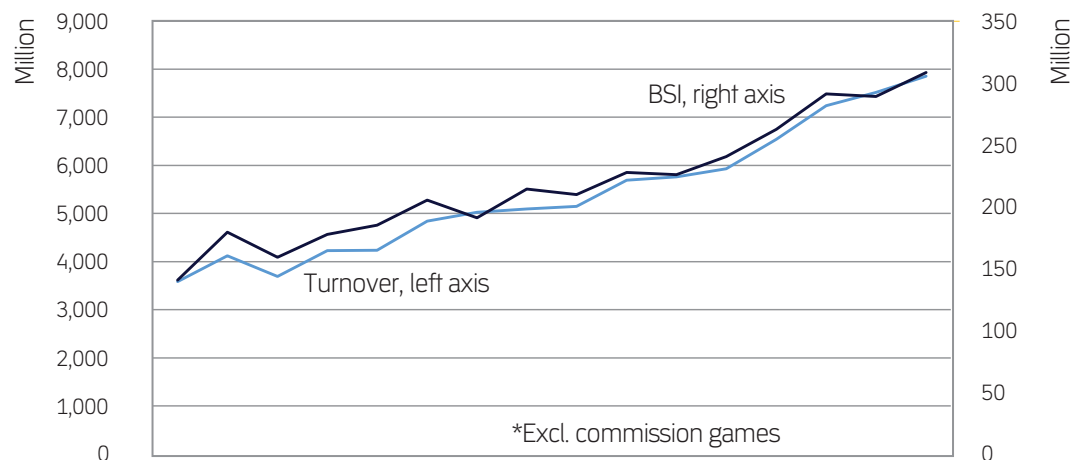
Through the period from Q1 2012 to Q4 2015, GGR rose from DKK 285 million to DKK 560 million, equivalent to a growth rate of almost 100 per cent. Thus, from Q1 2012 quarterly turnover figures have grown almost twice as much as GGR. The reason why the turnover growth has surpassed GGR growth is the higher average payout rates for betting where players, generally, have been given a higher percentage of their stakes back as winnings. In addition, the quarterly fluctuations in GGR are far more significant than the fluctuations in turnover.

Figure 4: Betting turnover and GGR

The GGR from non-commission games has more than doubled since Q1 2012 as shown by Figure 5. In addition, the development in turnover and GGR has been uniform, which correlates with the stability of the average payout rate at 96 per cent, unchanged from Q1 2012.

Figur 5: Omsætning og BSI for onlinekasino*

Table 6: Trend in average PR (per cent)

	2012	2013	2014	2015
Payout rate, average for the year	85.7 %	86.6 %	88.1 %	89.0 %

Source: Tax returns and in-house statistics

Table 6 shows the average payout rate for all fixed odds and pool betting games. In general, players have continuously been given a higher share of their stakes back as winnings. In 2015, the average amount returned to players as winnings was DKK 89 on stakes of DKK 100.

Developments in online casino turnover

From the beginning of 2012, there has been a significant increase in the GGR generated by online casinos. For online casino gambling there is a distinction between non-commission online casino games, consisting primarily of gaming machines, roulette and Black Jack, and commission games, being mainly poker.

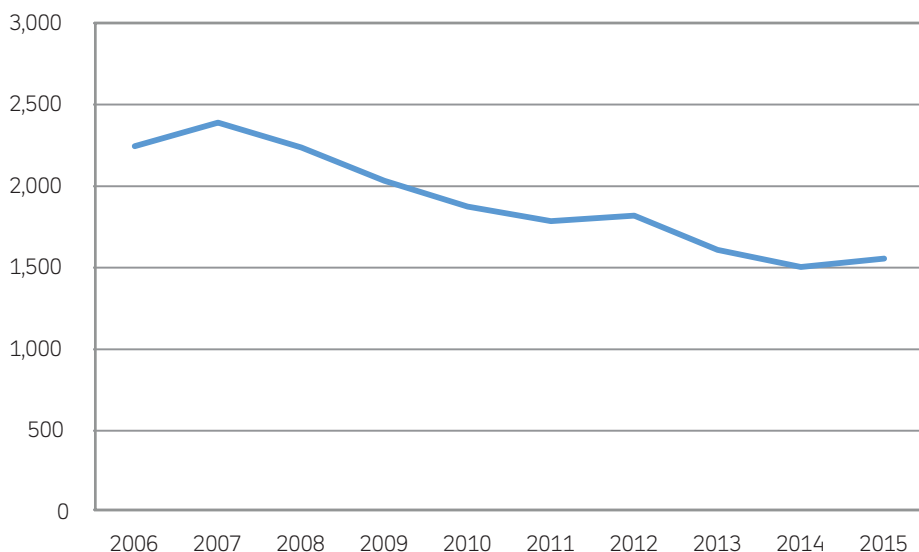
Online casino games with commission, online poker primarily, accounted for about 11 per cent of total GGR for online casino games in 2015. The share was about 25 per cent in 2012. Online poker had GGR of DKK 220 million in 2012, while in 2015 it was DKK 165 million, corresponding to a decrease of approx. 25 per cent. The online poker decline was primarily significant between 2012 and 2014, while the decline since 2014 has been relatively limited.

Gaming machines

The GGR for gaming machines rose in 2015 by DKK 50 million to DKK 1,555 million, corresponding to a rise of slightly more than 3 per cent compared to 2014. It was the first year since 2012 with a rise in gaming machine GGR. After gaming machines attained record-high GGR of DKK 2,390 million in 2007, the GGR for this type of gambling activity has generally been declining. However, there were increases in 2012 and 2015. Total GGR for gaming machines in 2015 was about 35 per cent below the level reached in 2007.

Figure 6: Annual GGR for gaming machines (DKK million)

Source: Tax returns

In December 2015, the number of gaming machines in operation in gambling arcades and restaurants was approx. 25,500. The number of machines in operation has been relatively stable at a level around 25,000-27,000 in the period from 2006 to 2015.

In 2007, GGR from restaurants accounted for almost 30 per cent of total GGR, while gambling arcade GGR accounted for slightly more than 70 per cent. After 2007, the market share held by restaurants has declined steadily from a level around 30 per cent to about 23 per cent in 2015. The percentage decline for gaming machines has thus been largest for restaurants, reduced by approx. 45 per cent since 2007, while the GGR for gambling arcades has declined by approx. 30 per cent.

Figures for 2015 show that the 20 biggest licence holders have a market share of approx. 70 per cent. Generally, the 20 biggest licence holders all have an annual GGR above DKK 1 million a year. Around 110 licence holders have a total market share of about 25 per cent, and they

generally have annual GGR of DKK 1-10 million. The remaining 220-270 licence holders hold a total market share of about 5 per cent and, generally, all have annual GGR of less than DKK 1 million. The smallest licence holders are typically restaurants with an alcohol licence operating up to three gaming machines.

Land-based casinos

Seven land-based casinos are in operation in Denmark. Geographically, they are placed in Copenhagen, Helsingør, Odense, Vejle, Aarhus, Aalborg and on board the DFDS ferry, Pearl Seaways, in service between Copenhagen and Oslo.

In 2015, the seven casinos experienced growth in their aggregate GGR after two years of decline, and their total GGR is now almost back to the level of 2012, as shown by Table 7.

Table 7: Quarterly GGR for land-based casinos (DKK m)

	2012	2013	2014	2015
Q1	80	85	75	75
Q2	85	80	85	90
Q3	90	85	80	95
Q4	90	85	85	80
I alt	345	335	325	340

Source: Tax returns

TYPES OF GAMBLING

CHARITY LOTTERIES

LAND-BASED CASINOS

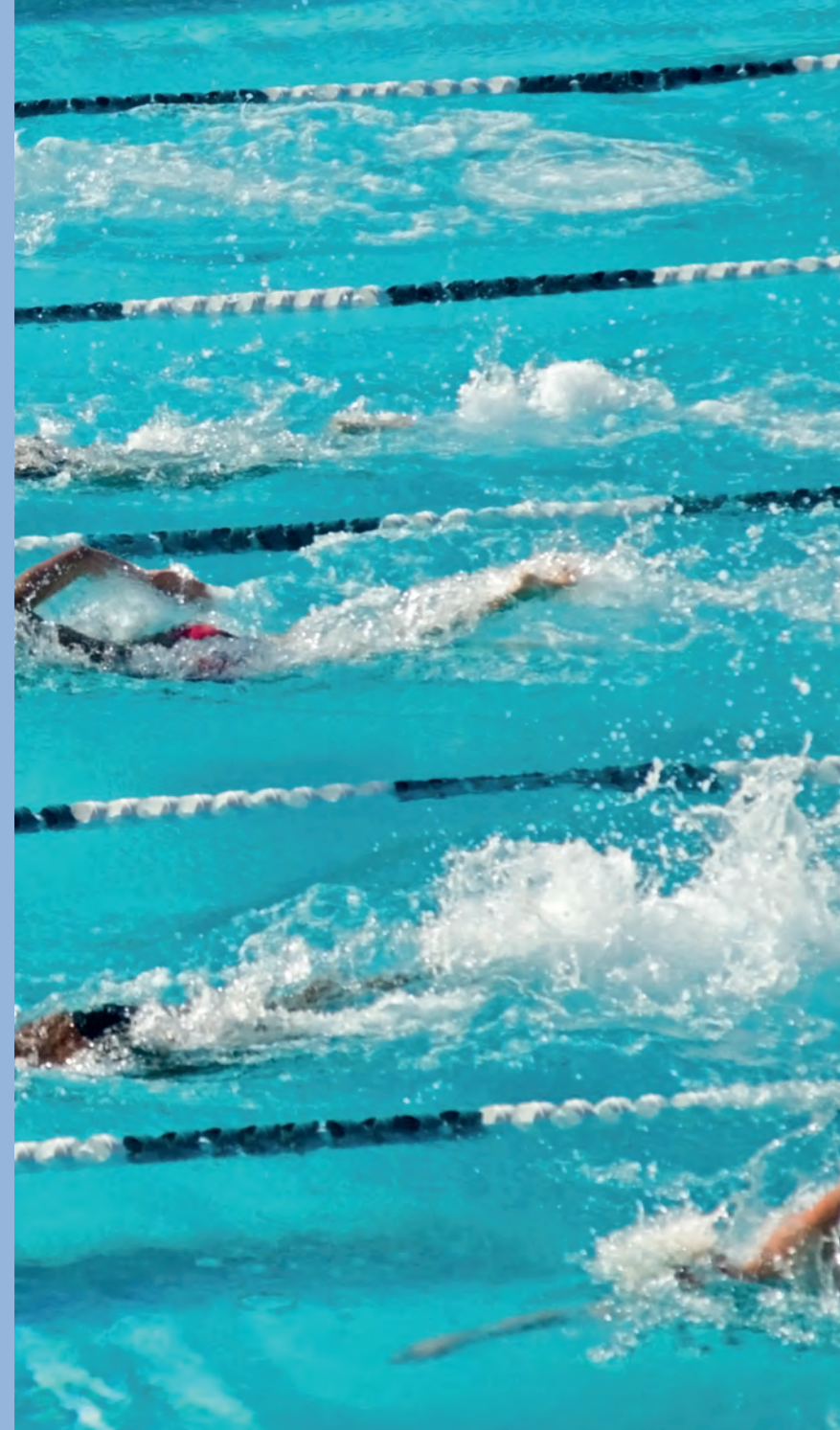
LOTTERIES

PUBLIC POKER TOURNAMENTS

GAMING MACHINES

INSPECTION VISITS BY LAND-BASED GAMBLING

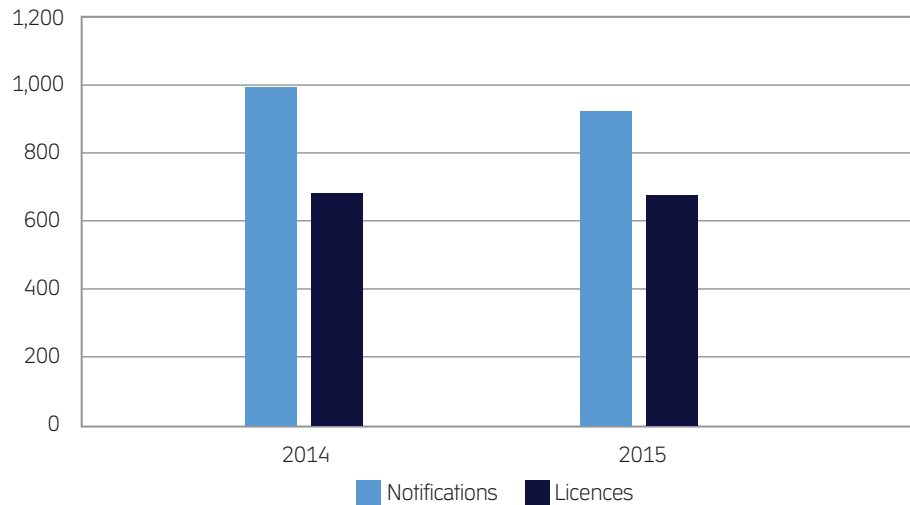
BETTING AND ONLINE CASINO

CHARITY LOTTERIES

Charity lotteries exist in a wide variety of forms, extending from bingo games run by a local association and the local football club's tombola to national lotteries such as the Danish Cancer Society's lottery and a charity fundraising event broadcast on TV ("Danmarks Indsamlingen"). Thus, this area includes both associations with minor lottery profits and scarce knowledge of the gambling sector, as well as major associations with in-depth knowledge of gambling and multimillion profits.

Number of notifications and licences to organise charity lotteries

For lottery sale sums of DKK 20,000 or less, organisers only need to notify the Danish Gambling Authority about the lottery while they must apply for a licence if the sale sums exceed DKK 20,000. In both 2014 and 2015, we issued approx. 675 licences for charity lotteries. In 2014 and 2015, we received 985 and 916 notifications respectively. Consequently, the number of small charity lotteries have declined while the number of larger charity lotteries has been stable. Therefore, the overall annual provision of charity lotteries for the last two years reaches approx. 1,600.

In 2015, we continued our work on updating the regulations governing charity lotteries. In this regard, splitting these regulations into two executive orders was proposed – one for lotteries arranged internally in associations and one for public lotteries in which anyone may participate. These two draft Executive Orders were submitted for public consultation in 2015 but due to some responses received during the consultation, a final agreement on the details of the regulation still awaits.

FACTS

An association, institution, committee and an organisation may arrange charity lotteries and the entire profit must go to charities or other non-profit purposes. Bingo games, scratch cards, lottery tickets and tombola games are examples of lotteries.

If a charity lottery has a total sale of DKK 20,000 or less, the association can simply notify the Danish Gambling Authority; however, no more than twice a year. Otherwise, a licence is required.

LAND-BASED CASINOS

Minor amendments to the Executive Order on Land-Based Casinos were adopted as part of the reorganisation of the supervision of land-based casinos. These amendments entered into force on 1 February, 2015 and entail that it is no longer required for an inspector from the Danish Gambling Authority to be present throughout the casino's opening hours.

Subsequently, we had to say goodbye to a number of employees as their work was no longer required, due to reorganisation of the supervision. In the future, supervision will be determined based on a risk and materiality assessment as is the case with the supervision of other gambling areas.

Updating

We continued our work on updating the regulations governing land-based casinos and we expect a new Executive Order on Land-based Casinos to enter into force during the course of 2016.

This regulatory update forms part of the restructuring of the supervision of land-based casinos and will, inter alia result in new supervisory measures.

Fees

The casinos pay an annual fee to the Danish Gambling Authority to cover the expenses of supervision of the individual casinos. As a result of the update and altering the type of supervision, efforts have also been made to alter the fee structure for casinos.

In 2015, the proposal on a new fee structure was enacted and casinos now pay an annual fee whose size depends on the individual casino's Gross Gaming Revenue (stakes less winnings). The Act stipulates that the Danish Minister for Taxation is responsible for determining when the new fee structure will enter into force. We expect that the provision will enter into force during the course of 2016.

FACTS

The Danish Gambling Authority issues licences for land-based casinos, supervises the casinos and approves the board of directors, executive board, managers and staff of the casinos. In 2015, seven land-based casinos were operating under a licence in Denmark geographically situated across the country, one of which situated on a ferry commuting between Copenhagen and Oslo.

LOTTERIES

The provision of lotteries in Denmark is subject to a monopoly, meaning that lotteries may only be provided by the monopoly companies "Danske Lotteri Spil A/S", "Det Danske Klasselotteri A/S", "Almindeligt Dansk Vare- og Industrilotteri (Varelotteriet)" and "Landbrugslotteriet". This is with exception of charity lotteries, which most institutions can get a licence to offer.

Danske Lotteri Spil A/S

"Danske Lotteri Spil A/S" provides lotteries such as Lotto, scratch cards and bingo games and has a monopoly on the provision of betting on horse and dog racing. In 2015, we received a number of applications for licences to provide new gambling activities or to alter existing gambling activities. We received 937 applications for approval to sell gambling products from "Danske Lotteri Spil A/S". The applications came from managers of gambling outlets and it was an increase from last year's approx. 775 applications for approval.

As is the case within the liberal market, we collect a range of gambling data as a basis for our control with the gambling products provided by "Danske Lotteri Spil A/S". Moreover, we have developed a certification programme for lotteries to ensure an independent assessment of how the games are executed, as is the practice for other gambling areas. We expect that the programme will be implemented step-by-step during the course of 2016.

Det Danske Klasselotteri A/S

"Det Danske Klasselotteri A/S" has a licence to provide class lotteries. We supervise "Det Danske Klasselotteri A/S" by, inter alia attending and approving its monthly class lottery drawings. We also carry out risk-based control of gambling data, conduct class lottery test drawings and make random sample controls of large prizes.

FACTS

"Danske Lotteri Spil A/S" and "Det Danske Klasselotteri A/S" are subject to supervision by the Danish Gambling Authority, whereas "Almindeligt Dansk Vare- og Industrilotteri (Varelotteriet)" and "Landbrugslotteriet" are subject to supervision by the Ministry of Justice. The profits earned by all these companies are distributed for the purposes set out in the Distribution Act, which is administered by the Ministry of Culture. Most of the profits are earmarked for cultural and sports purposes.

PUBLIC POKER TOURNAMENTS

People, companies and associations may file an application to the Danish Gambling Authority for a licence to organise public poker tournaments with limited prize pools. The licence is applicable to a designated location and is valid for up to two years.

Amendment of the Act

A number of amendments to the Act on Public Poker Tournaments were adopted in late 2015. These amendments involve a relaxation of the regulations governing the organisation of poker tournaments, which for instance makes it possible to arrange multiple tournaments, league table tournaments, and sponsor prizes. These amendments entered into force on 1 January, 2016.

Licences and supervision

Before issuing a licence, we assess whether the gambling outlet will be suitable for arranging public poker tournaments. Our assessments include consultation with the police on matters of public order and security in the particular police district to which the licence will be applicable.

At the end of 2015, there were approx. 40 valid licences.

	2012	2013	2014	2015
Licences issued	53	31	31	14

In regard to our supervision in 2015, we carried out one service visit and 17 supervision visits and we assisted the police during a raid against a gambling outlet, following a suspicion that illegal gambling activities were conducted at the premises. The apartment in question was furnished with poker tables, chips, playing cards and dice cups. The Police seized the equipment and a man was charged, inter alia for operating an unlawful gambling club.

GAMING MACHINES

The gaming machine market consists of gaming machines, which are set up in restaurants with alcohol licences (maximum three gaming machines per venue) and in gambling arcades. We issue licences for and supervise both types of gambling outlets as well as the machines installed.

We have started to obtain applicants' criminal records digitally. We do this by logging on to the website of the police using NemID and requesting the criminal records of a named applicant. Via Digital Post the police then asks the applicant to consent to the issue of the criminal record, which is subsequently sent to us via Digital Post. This new procedure has helped obtain a simplified and a faster processing time in the case administration.

In 2015, we processed approx. 1,600 cases concerning licences to install and operate gaming machines (applications, termination, expansion). We approved 445 managers to operate each one gambling arcade.

	2012	2013	2014	2015
Number of cases concerning licences	2,500*	1,500	1,600	1,600
Number of approved managers	345	585	530	445

* The new gambling legislation from 2012 enabled gambling providers to obtain a licence to staff the gambling arcades from an adjacent room, which resulted in a significantly higher number of applications in 2012.

The number of gaming machines set up as of 31 December, 2015 was 24,920.

	2012	2013	2014	2015
Number of gambling outlets, total	3,300	3,225	2,960	2,800
Number of gambling arcades	1,200	1,275	1,210	1,175
Number of restaurants w/alcohol licen.	2,100	1,950	1,750	1,625
Number of licence holders	430	410	400	380
Number of approvals of gambling premise	1,150*	450	400	430

* The new gambling legislation from 2012 enabled gambling providers to obtain a licence to staff the gambling arcades from an adjacent room, which resulted in a significantly higher number of premise approvals in 2012.

Supervision

Our supervision of gaming machines includes service and supervision visits to the gambling outlets and administrative control of fee payments. We carried out 170 service visits during 2015.

INSPECTION VISITS BY LAND-BASED GAMBLING

The supervision unit, Land-based Gambling, conducts supervision and inspection throughout Denmark. Staff from the unit carries out inspection visits for applicants who plan to open new gambling arcades and subsequently monitor gaming machines in restaurants and gambling arches.

Police seize gambling machines operated illegally

In 2014, an operator lost his licence for having gaming machines installed at a pub due to tax debts. Even so, the operator kept the gaming machines in operation and had them used by guests at the pub.

In 2015, the Danish Gambling Authority accompanied the Police on an unannounced inspection in which the Police confiscated the gaming machines kept in operation illegally.

Working at night

2015 was the last year allowing gambling arcades opening hours round the clock. As of 2016, closing hours between 12 p.m. and 7 a.m. are compulsory for all gambling arcades.

One night, the Danish Gambling Authority was invited to join a police raid towards 17 gambling arcades. Virtually every arcade met the requirement regarding staffing in order to avoid young people under the age of 18 being present in the arcades.

However, one arcade didn't have any staffing, and at the arrival of the Police, the connecting door between the gambling area and the adjoining kiosk was suddenly closed. A surveillance camera revealed the presence of players in the gambling area and subsequently, the arcade and the kiosk were sealed off.

FACTS

The website of the Danish Gambling Authority displays a list of operators licensed to operate gaming machines. We can only inspect the gambling arcades and restaurants to which a licence to operate gaming machines has been issued. Thus, we are unable to pay inspection visits to premises in which the operator's licence has been withdrawn. In such instances, reports are passed on to the police. If required, the Danish Gambling Authority can be asked to assist the Police in the action taken in such instances.

	2012	2013	2014	2015
Number of supervision visits	1,400*	2,250	2,100	2,202
Number of fee control visits	300	200	340	316
Claims for additional fee payments, DKK mill.	1,5	1,5	2,0	1,8

* Due to an increase in the use of resources in connection with approving gambling premises in 2012, we conducted a correspondingly lower number of supervision visits in 2012.

In connection with supervision cases, we assess whether the Danish Act on Gambling has been violated. In 2015, we had 17 criminal cases in which we reported violations to the police and 6 cases in which we assisted the police in their work. For the first time, an accused person was given a custodial sentence for violating the Danish Act on Gambling having installed a gaming machine without a licence.

	2012	2013	2014	2015
Number of reported cases and cases in which we have assisted the police	20	35	30	23

Server-based gaming machines

In the spring of 2015 a working group was set up to uncover any areas for improvement in connection with server-based gaming machines. The working group comprised stakeholders from the industry, including the Danish Gaming Machine Trade Association ("Dansk Automat Brancheforening (DAB)"), a number of licence holders as well as the Danish Gambling Authority.

The working group examined the technological options, and in the autumn of 2015, the group presented a proposal for a possible technical solution to the Ministry of Taxation. It is now in the hands of the politicians to decide whether they want to pursue this approach.

New legislation

Amendments to the Danish Act on Gambling adopted in December entail that from 1 July, 2016, gambling arcades with gaming machines are required to close from midnight until 7:00 a.m. the next morning.

In continuation of the adoption of the amendments to the Act, a new Executive Order was published laying down changes to the maximum stakes and maximum winnings for gaming machines. The Executive Order, which entered into force on 1 January, 2016, changed the maximum stake from DKK 0.50 to DKK 1.00 and the maximum winnings from DKK 300 to DKK 600 per game.

BETTING AND ONLINE CASINO

2015 was our fourth year with the new Act on Gambling and, in addition to our ordinary supervision, we have been focusing on areas such as protection of players, anti-money laundering, and financial compliance.

Financial compliance

We finished a financial compliance project commenced in 2014, which included reviews of 24 licence holders who had held a licence since 1 January, 2012. Overall, the project showed that licence holders comply with the majority of the requirements imposed upon them.

In view of this project, our focus going forward will be increasingly on the risk reporting from licence holders and their handling of the separate account for the management of players' deposits (the setoff-free account), in order to check if licence holders comply with the rules in these areas.

Renewal of licences

A sizable number of existing licences were issued with effect as of 1 January, 2012 and will consequently expire on 31 December, 2016. Subsequently, in late 2015 we started a review of the process for granting renewal of these licences. This initiative will continue in 2016, and the following key areas will become part of the process:

- Money laundering
- Setoff-free accounts
- Marketing

The list is not exhaustive and the licence holders will be asked to provide information in several other areas as well.

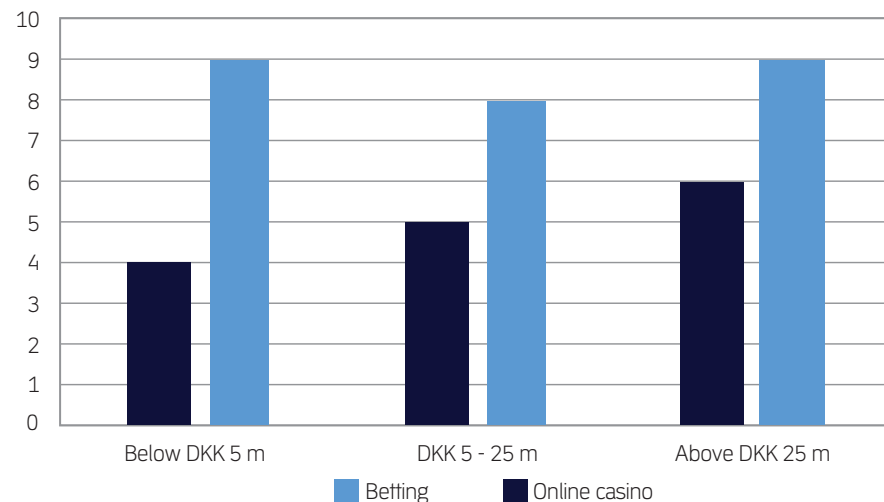
One of the consequences of the amendments to the Danish Act on Gambling adopted in late 2015 was the introduction of a new fee payment structure, which will specify annual fees including fees for the existing licence holders who apply for renewal when their licences expire.

Licence holders

As shown by the table below, several licence holders decided to discontinue their provision of gambling in 2015, while a range of new operators submitted applications for a licence.

2015	Online casino	Betting
Number of applications	7	5
Issued licences	3	3
Still being processed when 2015 turned into 2016	4	2
Expired licences	5	2
Effective licences at the end of 2015	26	15

We expect that the number of licence holders in 2016 will remain at about the same level as in 2015.

28 licence holders held 26 online casino licences and 15 betting licences as of 1 January, 2016. The year before, 30 licence holders held 28 online casino licences and 15 betting licences.

The online casino licences in operation as of the turn of the year were in the following size categories in 2015,

- 9 licences had a Gross Gaming Revenue (GGR) of less than DKK 5 million
- 8 licences had a GGR of DKK 5-25 million
- 9 licences had a GGR of more than DKK 25 million.

This even distribution regarding the size of online casinos was the same in 2013 and 2014.

The betting licences in operation as of the turn of the year were in the following size categories in 2015,

- 4 licences had a GGR of less than DKK 5 million
- 5 licences had a GGR of DKK 5-25 million
- 6 licences had a GGR of more than DKK 25 million.

The number of betting licences with a GGR above DKK 25 million rose from 4 to 6 between 2014 and 2015.

Data driven supervision

In 2014, we carried out a revision of the licence holders' submission of data for the games operated on their websites. As a result of the exercise, we can now devote fewer resources to our automated basic supervision which contributes to ensuring that we receive the data we expect. It also leaves us with more resources to review selected data volumes (data mining). This process is still in an early phase and will be developed continuously.

In the spring of 2015, we carried out some extensive editing and upgrading of our guidelines for the reporting of gambling. A few requirements that have been the source of doubt, according to our past experience, have been presented more explicitly. In addition, we introduced an important change in the reporting of casino gambling and cash poker games, which means that from 1 January, 2016 all casino games and cash poker games must be reported in sessions. In this context, a session means the period during which a player has a gaming machine open, for example, or the period a player sits at a poker table taking part in a cash game. We expect to continue the process of upgrading our guidelines on technical requirements in 2016.

Certification

We are working constantly on streamlining our procedures, making them more efficient, and striving to make it easier for our licence holders to comply with the rules. We have updated the standard reports for our certification programme, adjusted the layout and added a few new features such as the possibility of giving reports unique identification numbers. Some improvements have been initiated following feedback from licence holders and testing agencies.

Moreover, in the autumn of 2015, we changed the procedure for submitting certification reports, which will now be conducted through a contact sheet on our website. Among other things, this will accommodate a request from several licence holders for an encrypted communication channel.

Surveillance of the illegal online gambling market

As part of our general supervision, we continuously conduct surveillance of the illegal online gambling market and, for that purpose, we have commissioned a number of automatic searches on the Internet. This activity resulted in a list of 278 domains, which were subsequently reviewed. The review resulted in the following result:

Status	Number	Per cent
With a Danish licence		
Licence holder	22	8 %
Without a Danish licence		
Recommendation	71	26 %
No illegal activity found	161	58 %
Irrelevant in relation to gambling	9	3 %
Website not found	15	5 %
Total	278	100 %

We assessed that the gambling providers behind 71 domains needed to receive a recommendation. Nine of them were offering gambling activities illegally while the remaining 62 were involved in illegal activity as gambling intermediates (i.e. gambling activities that ought to have been provided under a Danish licence).

In addition to our automated supervision, we review complaints and conduct ongoing manual monitoring of the Internet. This has also involved scrutiny of a number of potentially illegal websites and in some cases made us issue recommendations.

	Number of web-sites reviewed	Complaints received	Recommendations issued	Internet blockings
2012	180	71	46	20
2013	7	73	23	0
2014	280	122	12	5
2015	0	74	40	0
I alt	467	340	121	25

Of 25 blocked websites, 12 chose to comply with our recommendation and their blockage was abolished. The remaining 13 sites continue to be blocked.

FACTS

Betting is the type of gambling activity where players guess the outcome of an event. Betting on sports events is not the only type that falls within the concept.

Online casino games include roulette, Black Jack, poker, and gambling on gaming machines. In addition to traditional casino games, the concept comprises so-called 'combination games', which are games that are decided by a combination of chance and skill. Games either decided by chance exclusively, such as lotteries, or by skill exclusively are not comprised.

Restricted revenue licences

We have experienced increasing interest in restricted revenue licences for online casino and betting. This interest particularly relates to roulette and games presented on gaming machines in online casinos.

In the course of 2015, we had 11 licence holders with restricted revenue licences for online casino and betting. Six licence holders provided online casino, three of them operating conventional online casino games and three operating SMS quizzes. The remaining five were betting providers.

A special licence issued for the first time was a restricted revenue licence for pool betting on the future value of financial assets. This is a new form of betting which does not involve any stock trading, but solely betting on the relative price development.

The proposal to introduce amendments of the Act of Gambling, including a new type of licence, was adopted in late 2015. The new type of licence is a restricted turnover licence aimed at operators of pool betting such as daily fantasy sports. The Minister for Taxation will determine when the legal provisions allowing restricted turnover licences will enter into force.

FACTS

Gambling providers with an annual Gross Gambling Revenue (GGR) of less than DKK 1 million may obtain a restricted revenue licence for a maximum term of one year. From 2016, they are expected to be allowed to apply for a one-year restricted turnover licence in situations where their gambling turnover will not exceed DKK 5 million. In addition, the payout ratio will be required not to exceed 20 per cent.
